

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag und Schriftleitung: Marburg (Drau), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark, vierteljährlich RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr — Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nr. 14 - IV. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 8. April 1944

Einzelpreis 10 Rpf

O pravicah in dolžnostih Spodnještajercev

Piše Bundesführer Franz Steindl

Državnopravno pozicijo in politični vrstni red prebivalstva na Spodnjem Štajerskem v okviru Reicha izza aprila 1941 označujejo štiri skupine, čijih pravice in dolžnosti je jasno orisal šef civilne uprave z zakoni in odredbami.

Definitivnim nemškimi državljanom s pravno pozicijo državnega meščana so bili na Spodnjem Štajerskem proglašeni tisti možje in žene, ki so se že za časa jugoslovanske države politično jasno priznali k življenjski in usodni skupnosti Nemcev z vsemi iz tega izvirajočimi posledicami. Ti možje in žene so definitivni člani organizacije Steirischer Heimatbund (rdeča članska izkaznica), kateri je bila poverjena določitev državnopravnega stanja vseh prebivalcev Spodnje Štajerske. Kdor se kot nosilec rdeče članske izkaznice preko navadne mere s storitvijo in požrtvovalnostjo ter z jasnim priznanjem dejanja odlikuje v svetovnem nazoru nacionalsocializma, ima možnost, da se ga sprejme v voditeljski red nemškega naroda: NSDAP. Ta sprejem na absolutni bazi prostovoljnosti se izvršuje neodvisno od imena, poklica in staleža izključno pod vidikom značaja, storitve in brezpogojnega priznanja življenjskih načel nacionalsocialističnega svetovnega nazora.

Široki masi spodnještajerskega prebivalstva je bilo po prostovoljnem priznanju k nemškemu življenjskemu redu z aprilom 1941 s provizoričnim članstvom organizacije Steirischer Heimatbund (zelena članska izkaznica) priznано nemško državljanstvo na prekli. Njihove dolžnosti in pravice odgovarjajo bistveno tistim, ki jih posedujejo definitivni državljani, vendar morajo šele s priznanjem k Führerju in narodu dejansko dokazati svoje odlike, da bi tako pridobili nekoč definitivno državljanstvo Reicha. Od leta 1941 naprej se je zamoglo tisočem Spodnještajercem, ki so izpolnili te predpogoje po strogi oceni, priznati definitivno članstvo organizacije Steirischer Heimatbund in s tem definitivno nemško državljanstvo. Na ta način se jih je sprejelo kot popolnoma enakopravne Nemce v našo skupnost. Tudi tu se ne zahteva samo razumljiva izpolnitev splošno prevzetih obvez, poklicnih storitev itd., temveč jasno, dejansko dokumentirano priznanje k Reichu.

Tu se je moralo postaviti iz globokega zgodovinskega znanja izhajajočo zahtevo po obvladanju nemškega jezika. Čeprav so bili

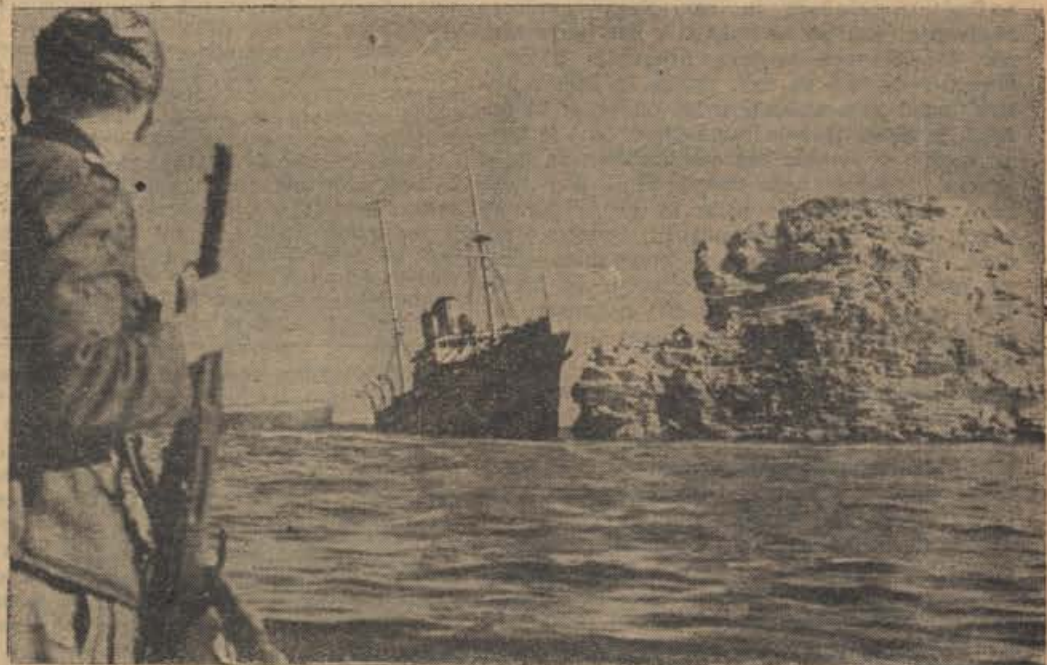
Spodnještajerci in Nemci politično in kulturno povezani v skupnem tisočletnem Reichu, so se nasprotniki posluževali jezikovne zapreke v svrhu sejanja razdora ter za agitacijo tujih političnih idej in načrtov. Iz jezikovne razlike so hoteli ljubljanski in primorski invazorji, ki jih je ojačil Napoleonov poskus ustanovitve ilirskega kraljestva, konstruirati na Spodnjem Štajerskem Slovence, čeprav je ta pojem v našem prostoru šele produkt 19. stoletja. Temu nasproti stoji, da so Spodnještajerci in Nemci skozi celo tisočletje harmonično služili pod zastavami Reicha. Da bi za vse bodoče čase postali taki poskusi motnje s strani tujih sil že v kaliluzorični, je nujno, brezkompromisno in načelno treba rešiti jezikovno vprašanje. To se ne dogaja s kakšnimi policijskimi ukrepi ali prisilnimi odloki, temveč na osnovi svobodne volje in sklepanja Spodnještajercev, ki tako grade več in neporušljiv most k Reichu. Jasno in nedvoumno pa mora vedeti vsakdo,

Generalfeldmarschall Busch beging sein vierzigjähriges Dienstjubiläum. Ein Feldwebel aus dem Stabe des Generalfeldmarschalls überreicht dem Jubilar einen Leuchter, den er und seine Männer in den dienstfreien Stunden selbst geschmiedet haben. PK.-Kriegsberichter Hermann (Sch.).

da prejme definitivno nemško državljanstvo samo tisti Spodnještajerci, ki izpolnjuje poleg svojih drugih obvez tudi to jezikovno zahtevo.

Tudi glede termina za uk nemščine in uporabo nemščine ne sme biti nikakih nejasnosti. V uvodniku, ki sem ga nekoč objavil v

Englischer 3000-BRT-Dampfer im Dodekanes auf Grund gelaufen

Ein deutsches Kommando setzt zu dem Wrack über. Größer und größer werden die Umrissse des Schiffes und je näher sich das kleine Boot an das Schiff heranschiebt, desto größer wird die Aufmerksamkeit des Kommandos, das die Waffen schußbereit in den Händen hält. PK.-Kriegsber. Ottaschal (PBZ — Sch.).

»Marburger Zeitung«, sem izrazil, da ne polagamo nikake vrednosti na to, sprejemati v uri zmage pijanih pajdašev. Ne potrebuje mo manifestacij pritrjevanja, in veselja za Nemčijo takrat, kadar bodo zvonovi proglašali nemško zmago. Ne maramo nič slišati o tistih, ki še danes potujejo med dvema svetovoma, ki paktirajo ali simpatizirajo s sovražnikom, ali pa, da bi bili tembolj sigurni, strogo nevtralnno zasledujejo dogajanje, da bi se pozneje kot hijene bojišča priznali k zmagi. Priznanje in obnašanje, uk nemščine in uporabo nemščine ne zahtevamo takrat, ko se bodo naši vojaki vračali iz bitke v domovino in ko bo sonce sijalo nad srečnim Reichom, temveč danes, ko še zmaga ali poraz ležita v rokah Previdnosti.

To ni nikaka propagandistična fraza, temveč nepobitna resnica in stvarnost, da se bomo napram vsakemu Spodnještajercu nekoč vpostavili tako, kakor se je on vpostavil v času borbe.

To velja za vsakega posameznika, prav tako pa tudi za sklenjene skupnosti. Če na primer neka spodnještajerska Ortsgruppja, ki leži vsekakor na meji našega področja, izkazuje 17 vojaških dezertarjev, njeni ljudje pač ne morejo pričakovati, da bomo z njimi nekoč postopali istotako kakor s sosedno Ortsgruppjo iste velikosti, iz katere izpolnjuje do sedaj 120 vojakov svojo dolžnost na fronti, dočim nosijo štirje EK I in 18 drugih EK II, medtem pa njihovi očetje in matere izpolnjujejo kot kmetje in delavci do zadnjega svojo dolžnost. Mi beležimo, da bomo nekoč lahko postavili jasna stališča.

Gotovi intelektualni krogi Marburga, ki obvladujejo nemški jezik in ki od časa do časa, ko je postala borba trša in vojna poročila ne javljajo vedno samo nemških uspehov, govorijo na promenadi slovensko, pač ne smejo pričakovati, da bomo nekoč v uri naše zmage verjeli njihovim nemškim manifestacijam pritrjevanja, pa naj si bodo jezikovno še tako lepa in prepričevalna. Takrat nas ne bodo zmotile doneče besede in tudi ne največje zastave. Kdor danes, po treh letih nemškega vodstva na Spodnjem Štajerskem, še ni smatral za potrebno, obiskovati jezikovni tečaj in se učiti nemščine, se ne sme čuditi, ako v uri zmage ne bomo polagali na njegovo sosedstvo v naši domovini nikake vrednosti.

Klanjam se pa pred široko maso naših delovnih ljudi v mestu in na deželi, ki kljub največjim težavam in zaprekam razumejo znamenja časa ter se trudijo v izvajanju zadnje konsekvence svojega priznanja k nemškemu redu. Da so naši možje in žene z belimi lasmi in s starimi hrbti odvezani te obveze, je samo ob sebi razumljivo. Naj le mirno molijo v svojem starem dialektu za našo zmago. Mladina naše dežele stoji pod lastnimi zakoni, ona je naša in ni je sile na svetu, ki bi jo zamogla odtujiti Reichu v bodoče. V prihodnjih mesecih bomo državljane na preklie, ki svojemu priznanju iz aprila 1941 doslej niso pustili slediti nobenega dejanja, odpustili iz naše skupnosti ter jih degradirali na zaščitence.

Zaščitenci na Spodnjem Štajerskem uživajo zaščito Reicha, ne da bi pripadali naši skupnosti. V kolikor so bili dodeljeni tej skupini iz plemensko-bioloških vidikov, bom smatral v bodoče kot mojo odlično nalogo, omiljevati trdote in napačne odloke potom posebnih komisij. Jasno pa je, da ne polagamo nikake vrednosti na to, dajati članstvo naše narodne skupnosti idijotom, kretenom, pijancem, asocialnim tipom, zločincem, mešancem ali nosilcem tuje krvi. Zaščitenci iz političnih razlogov, v kolikor niso bili avtomatsko internirani, ne smejo upati, da si bodo na novo pridobili naše simpatije v uri zmage, tiste simpatije, ki so si jih pokvarili v času boja. O tem poglavju se bo nekoč izprego-

Diplomatski naponi sovražnega tabora

Churchill, Stalin in Roosevelt se bodo sestali - Nadaljevanje živčne vojne

Po informacijah, ki jih objavlja nemški tisk iz berlinskih virov, nameravajo zavezniki nadaljevati svojo diplomatsko ofenzivo. Tako je neki londonski list objavil vest, da je pričakovati nove konference zavezniških politikov ter da se je bodo udeležili Stalin, Churchill in Roosevelt. Čeprav so priprave za to konferenco šele v povojju, se vendar množijo vesti o novem sestanku med Churchillom in Rooseveltom. Nekatera poročila govorijo tudi o sestanku med Churchillom in Stalinom. Angleški tisk se zelo rad ukvarja s takimi domnevmami, ker služijo tudi v to svrhu, da zasenčijo vsaj deloma notranjepolitično zmešnjavo.

Značilno je tudi, da se množijo vesti o demisiji zunanjega ministra Edena. V londonskih političnih krogih predlagajo, naj bi se Eden v bodoče bavil samo še z vodstvom Spodnje zbornice. Za tako rešitev se zlasti zavzema laburistični »Daily Herald«, ki očita Edenu totalno zmešnjavo v postavljanju političnih ciljev. Eden se zamerila zlasti njegovo zadnjo izjavo, da je sodelovanje med zavezniki odlično. Temu nasproti pa je »Daily Herald« mnenja, da temu ni tako. Nekateri angleški listi se bavijo že z Edenovim naslednikom. Tako so se sedaj pojavila imena Lord Cranborne, Lord Beaverbrook in Cado-gan. Nezadovoljstvo širokih angleških krogov z Edenovo zunanjo politiko je postavilo diplomatsko aktivnost naših nasprotnikov v čudno luč. V ostalem se razteza ta aktivnost celo na daljne politične sfere sveta. Z neke vrste zavistjo poroča angleški tisk o neki

spremembi sovjetske politike na Daljnem vzhodu. Angleži zatrjujejo, da je značilno, če želi Moskva vzdrževati z Japonsko dobre odnošaje. Angleži so mnenja, da je iskati v tem dejstvu moč Sovjetije oziroma ugled, ki si ga je pridobila v zavezniškem taboru. Angleška politika skuša ohranjovati svoje pozicije ne prihaja pa do tiste aktivnosti, ki jo kažejo Sovjetska Unija in Amerika. Med Anglijo in Sovjetijo je po ugotovitvi lista »Yorkshire Post« vse polno nepojasnjenih političnih vprašanj. Tu je Balkan, tam so Dardanele, tu je zopet Bližnji vzhod, vse skupaj pa je prostor, ob katerem se drgnejo tako angleški kakor tudi sovjetski interesi.

Zavezniki nadaljujejo živčno vojno proti tistim deželam, proti katerim so že preje podvzemali svoje agitacijske navale. Ker je bila Madžarska odtegnjena sovražni diplomatski in agitatorični akciji, se je obrnila ost proti Romuniji. Vsled dogodkov, ki se odigravajo na južnem odseku vzhodne fronte, misli sovražnik, da je prišel sedaj čas, ko lahko tudi Romunom svetuje brezpogojno kapitulacijo. Romunski narod pa se zaveda, da od zapadnih sil nima pričakovati nikake pomoči v boju z boljševidzom, saj bi pomenila sovjetska poplava konec romunskega naroda. Istočasno nadaljujejo živčno vojno proti Finski. Zavezniki se trudijo, da pogajanja med Moskvo in Helsinkijem ne bi bila pretirana. Končno še bodi omenjeno, da je bila postavljena tudi nevtralna Turčija pod ameriški pritisk. Amerikanci grozijo namreč z ustavitvijo dobav olja.

Ameriške bombe na Švico

Nevtralna Švica je doživela 1. aprila predpoldan na lastni koži najzgovornejši dokaz, kako spoštujejo Zedinjene države njeno nevtralnost, ne oziraje se na to, da so simpatije mnogih Švicarjev bolj na sovražni kot na nemški strani. Ameriški bombniški odredi so imenovanega dne ob 10.30 preleteli oba kantona Thurgau in Schaffhausen. Bilo je nekako ob 11. uri, ko so se vsipale ameriške bombe na znamenito mesto Schaffhausen, kjer izdelujejo po ovarnah med drugim žepne ure svetovnega slovesa. Ameriške bombe so povzročile velike požare in silna razdejanja. Zlasti okrog trga Herrenacker, kjer se nahaja najlepši del mesta, so nastala največja razdejanja. Ameriški letalski gangsterji so s svojimi bombami uničili v Schaffhausenu umetnine nenadomestljive vrednosti. Med drugim so bile uničene slike starih slikarskih mojstrov, muzeji, galerije itd. Število človeških žrtev, ki jih je zahteval ta divjaški napad, je razmeroma veliko. V par minutah so bili uničeni ali zažgani najlepši deli prekrasnega mesta ob reki Rhein. Vojaštvo in civilne oblasti so prihitele takoj na pomoč prizadetemu prebivalstvu. Med žrtvami, ki jih je zahteval ta gangsterski na-

pad, se nahaja tudi član kantonalne vlade dr. Schoch. Na trgu Herrenacker se je v času bombardiranja pravkar odigravalo tržno vrvenje. Na tpu se je v kritičnem trenutku nahajalo kakih 500 ljudi. Ko so padale bombe na hiše okrog trga, so ljudje v paničnem strahu zbežali v bližnje hiše in kleti. Bil je naravnost čudež, da ni padla niti ena bomba na sam Herrenacker. Muzej za naravoslovje, ki se nahaja v bližini imenovanega trga, je bil takoj v plamenih. V nedeljo še švicarski listi niso zamogli sporočiti točnega števila človeških žrtev, ker so izpod razvalin izkopavali vedno nove žrtve.

List »Tribune de Lausanne« piše v svojem komentarju ameriškega zločina med drugim sledeče: »To je bil najtežji atentat na našo nevtralnost od početka te vojne.«

»Suisse« piše: »V vsej Švici vladata bol in gnev. Od začetka vojne do danes še Švica ni doživela tako krvavega dne. Kar vemo že zdaj, nam zahtuje: nad 50 mrtvih, nad 100 ranjenih, uničenih cerkve in stanovanjske hiše, kulturno delo več generacij je bilo v par minutah uničeno. Okrta je ironija, da je londonska »Times« šele te dni poznala našo nevtralnost, sedaj je pa ameriško letalstvo uničilo eno izmed naših najlikovitejših mest.«

V zvezi z napadom na Schaffhausen je vsekakor zelo zanimiva izjava, ki jo je podal ameriški član stana v Angliji. Ta izjava pravi, da so vedel iz-

polnjujejo zakone in dolžnosti v Reichu. Vojno dogajanje določa skupno z našim političnim hotenjem obraz Spodnje Štajerske. Daljnosežna usodna borba našega naroda in njegovih zvestih zaveznikov bo dosegla v prihodnjih tednih in mesecih na ogromen način, ki si ga ne moremo predstavljati, svoj višek in tudi odločitev. V teh, pred nami ležečih viharnih dneh bodo Spodnještajerci ohranili čast in zvestobo. Fronte so jasne! Skozi noč in meglo, vihar in žrtev k zmagi!

polnjujejo zakone in dolžnosti v Reichu.

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druck-Ges. m. b. H. - Verlagsleitung: Egon Baumgartner, Haupt-schriftleiter: Friedrich Golob; alle in Marburg/Drau, Badgasse 1

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 3 vom 10. April 1944 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung

Lagebesprechung im Hauptquartier einer Heeresgruppe im Osten
PK.-Kriegsbericht Schröter-Osten (Sch.).

Bombe na Budimpešto in Bukarešto

Kakor poročajo iz Budimpešte, je sovražno letalstvo napadlo pretekali ponedeljek madžarsko prestolnico. Sovražni bombniški odredi so se pojavili nad mestom tudi v noči na terek. Obramba, ki so jo izvajali nočni lovci skupno s protiletalsko artilerijo, je bila tako odlična, da ni prišlo do koncentričnega napada. Bombe so napravile nekaj škode in povročile nekaj požarov v posameznih delih mesta. Madžarski listi podčrtavajo dobro izraženo budimpeštanskega prebivalstva, obenem pa izražajo svoje zadovoljstvo spričo odličnega vtisa, ki ga je napravilo sodelovanje nemške vojske pri reševanju prebivalstva. V ostalem izražajo listi razpoloženje prebivalstva, ako žigosajo z besedami gneva teroristične metode sovražnih letalcev, češ, da tak način vojskovanja nikdar ne bo zlomil bojnega duha madžarskega naroda, temveč ga bo še ojačil. List »Magyarság« piše med drugim: »Sedaj so ameriški letalci pokazali tudi madžarskemu narodu, da se ne ravna po vojaških ciljih, temveč da jim gre za prelihanje krvi in za uničevanje vrednot. To delajo v slepi veri, da bodo s tako nečloveškim postopanjem zlomili odpor madžarske-

rednih težav orientacije in slabega vremena pomotoma padle bombe na švicarski teritorij. Bernski list »Der Bund« opozarja Amerikance, naj se ne izmotavajo. Neovrgljivo dejstvo je, da je vreme 1. aprila omogočilo krasen razgled na Schaffhausen. Rhein, Rheinfall in Bodensee so tvorili tudi za Amerikance in njih slabo poznavanje evropske geografije dobre možnosti za pravilno orientacijo. Napad na Schaffhausen je napravil na vse nevtralne države porazen vtis. V Washingtonu »obžalujejo« ta »incident«, obenem pa ga tudi bagatelizirajo. Amerikanci govorijo celo o »pomoti«, ki je že možna... Amerikanci in Angleži so že ponovno prekršili švicarsko nevtralnost s svojimi poleti preko švicarskega teritorija. Vsi tozadevni protesti Švice v Londonu in Washingtonu so bili zaman. Odgovarjali so navadno tako, da so mirali razne fraze. V ostalem pa se ni nič spremenilo. V zvezi s tem je zanimiva ugotovitev, da je moralo nedavno enega samega dne v Švici zasilno pristati 16 ameriških letal. Katastrofa v Schaffhausenu je pokazala, da so bili švicarski protesti upravičeni. Značilno je tudi, da je dopisnik angleške agencije Reuter v Zürichu — nasprotujoč tako ameriški trditvam — zatrjeval v svojem poročilu, da je bila vidnost nad Schaffhausonom odlična. Ljudje radi tega ne morejo pojmovati, kako neki so zamoogli Amerikanci bombardirati kar celo predmestja v koncentričnem napadu.

ga naroda. List »Flügelsteg« piše, da se odvrta madžarski narod s studom od narodov, ki pomagajo boljševizmu v borbi, ki jo vojskuje Evropa za svojo kulturo. Anglo-ameriški teroristi se v ničemer ne razlikujejo od boljševikov, ker so z njimi identični.

Madžarska vlada se je sestala še istega dne k seji, ki se je bavila z napadom na Budimpešto in s potrebnimi ukrepi. Ministrski predsednik Sztojaj je ugotovil pohvalno, da je bila drža prestolniškega prebivalstva vzorna. Prebivalstvo je pri prvih ukrepih odlično sodelovalo z oblastmi. Člani vlade so na to pregledali škodo na licu mesta. Obenem so pričeli z delno evakuacijo Budimpešte. Evakuirajo v prvi vrsti deco, ženske in stare ljudi. Da bi preprečili prenašanje ljudi, so zaprli vse kolodvore in je odhod iz mesta dovoljen samo s posebnim dovolilom. Vlada je obenem razširila prekri sod za umore in slučaje ropa, ako se ti slučajji tudi ne zgodijo le ob zatemnitvi ali ob letalskem alarmu.

V popoldanskih urah preteklega torka so močni ameriški bombniški odredi napadli tudi romunsko prestolnico. Bombardirali so jo v štirih valovih. Številne bombe so povzročile razdejanja in človeške izgube v centru mesta ter v nekaterih stanovanjskih

Die Brillanten für Major Rudl
Der Führer hat Major Rudl, Gruppenkommandeur in einem Schlachtgeschwader, als 10. Soldaten der deutschen Wehrmacht das Eichenlaub mit Schwertern und Brillanten zum Ritterkreuz des Eisernen Kreuzes verliehen.

predmestjih. Dejstvo, da so zadeli izključno stanovanjska predmestja, dokazuje, da so izvedli sovražni letalci povsem teroristični napad. Prebivalstvo je bilo povsod disciplinirano.

Merodajni so splošni vidiki

Kakor je razvidno iz poročil, ki jih je objavilo nemško vrhovno poveljstvo v teku zadnjih tednov, je nemška vojska skupno z zavezniškimi odredi izpraznila po zakonih gibljive strategije velika področja Sovjetije. Vojna poročila govorijo o mestih, ki jih poznamo že iz prve svetovne vojne. Boji se vršijo v vzhodnem delu generalnega gubernementa, v Bukovini, v Transnistriji, romunski Besarabiji itd. Sovražnik je s strahovitimi izgubami pridobil na terenu, toda ta dobitki ni v nikakem razmerju do cilja, ki si ga je postavilo sovjetsko vojno vodstvo. Nemško vodstvo je ohranilo povezanost fronte ter je v načrtnih umikalnih operacijah zmanjšalo daljavo svojega dovoza k fronti. Sovražnik ni nikjer raztrgal nemške fronte, kar je smatrali kljub geografski preložitvi bojov proti zapadu kot odločilno dejstvo.

Pri vrednotenju vojnega dogajanja se moramo zavedati, da so vsa bojišča organski povezana in da je treba trenutno stanje evropske obrambe presojsati s splošnih vidikov. Nikakor torej ne smemo ločiti dogajanja na vzhodni fronti od dogodkov, ki se odigravajo v Italiji in nad Reichom. Dejstvo je, da sovražnik v svojem zaletu proti Evropi nima beležiti nikjer uspehov, ki bi utegnili uplivati odločilno v njegovo korist. Dejstvo je, da se anglo-ameriške divizije krvavo lomijo ob fronti pri Cassinu in v mostišču Anzio—Nettuno, neovrgljivo dejstvo je nadalje, da nemška obramba sjašno odbija anglo-ameriško gangstersko letalsko ofenzivo. Kakor poročamo na drugem mestu, je zbila nemška letalska obramba nad Reichom v prvih treh mesecih leta 1944 nič manj kot 2926 sovražnih letal. Če pomislimo, da je sovražnik s tem izgubil 20.000 mož letalskega osebja, nam bo takoj jasno, da je izgubil sovražnik eno celo divizijo mož in oficirjev, ki so jih morali mnogo mesecev šolati v svrhu njihove izobrazbe. Na vzhodu se je vojno dogajanje sicer premaknilo bolj proti zapadu, toda fronta evropske obrambe stoji kljub množinskemu navalu boljševikov, ki doživljajo pri slehernem sunku strahotne človeške in materialne izgube. Gre torej za materialno bitko, čije namen je prozoren: obrabljanje sovražnih sil v vsakem pogledu. To se je nemškemu vodstvu posrečilo doslej v polni meri. Merodajni so torej splošni vidiki, ne pa ločeni pogledi na ta ali oni sektor skupne fronte. Obramba Evrope se vrši v gališki nižini in v Karpatih ali ob Pruthu z isto žilavostjo in doslednostjo kakor pri Cassinu in v letalski bitki nad Reichom.

Letalska bitka nad Karavankami

Preteklo nedeljo predpoldan se je razvnela nad Vzhodnimi alpami in južno od njih letalska bitka, čije višek so opazovali nad Karavankami in severno od mesta Klagenfurt. Ameriški bombniški odredi so prileteli nad imenovano ozemlje v spremstvu močne lovske zaščite. Že pri prihodu so bili deležni vročega sprejema, ki so jim ga priredili nemški enomotorni in dyomotorni lovci. Nemški lovci so pri tem že zbili celo vrsto ameriških bombnikov, katerim pa ameriški lovci niso mogli učinkovito pomagati. Nemški lovci in rušilci so napadali s toliko silo, da se je borba prenašala s svojim težiščem med same bombni-

Novi nemški obrambni uspehi na vzhodu

Srditi boji med rekama Dnjestr in Prut — Tarnopolski branilci odbijajo hrabro vse sovjetske napade — Nemške čete prodirajo v področju Kovela

30. marca je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so se nemške čete umaknile neovirano od sovražnika na povelje na nove postojanke. Južno od Balte in v področju med Dnjestrom in Prutom so bili zavrženi jačji sovražni napadi v hudih bojih. Južno od Proskurova še traja srdita bitka z menjajočim se uspehom. Mesto Černovice je bilo izpraznjeno. V področju mesta Stanislav so v teku srdite borbe z napredujočimi sovražnimi skupinami. Hrabra posadka mesta Tarnopol je ponovno odbila koncentrične napade sovjetov. V področju mesta Brody so naše čete izjalovile srdite sovražne poskuse prodora v težkih bojih. Pri tem je bilo zbitih 16 od 27 vpostavljenih sovjetskih tankov.

31. marec: Sovjeti so med spodnjim ukrajinskim Bugom in med Dnjestrom ter med Dnjestrom in Prutom napadali ves dan. Nemške čete so jih zavržile ob težkih izgubah za sovražnika. V enem odseku se še vršijo boji z napredujočimi boljševiki. Romunske čete so zavržile sovražnika ob Prutu ter izrgale sovražniku več vasi. Jugozapadno od Proskurova so v teku srditi obrambni in napadalni boji. Zapadno od Stanislava je bila razbita neka sovražna motorizirana skupina. Pri Tarnopolu je bojevitost nekoliko ponehala. V področju Brodyja je razbila neka nemška oklopniška edinica jačje boljševiške pehotne in oklopniške sile. Kovelska posadka je odbila več sovražnih napadov ter je pri tem uničila 15 sovražnih tankov. Severno od Kovele so se zrušili močni sovjetski napadi. Med Dnjeprom in Čausijem so nadaljevali boljševiki svoje poskuse prodora s svežimi rezervami, toda njih prizadevanje je bilo zaman. Jugovzhodno od Ostrova in južno od Pskova so se odigrali številni, toda brezuspešni sovjetski sunki. Jugozapadno od Narve so nemške čete obkolile glavino več sovjetskih divizij, ki so bile nato uničene. V teh bojih je sovražnik izgubil nad 6000 mrtvih, 59 tonov in mnogo drugega orožja in materiala.

1. april: Še vedno traja obrambna bitka na jugu vzhodne fronte med spodnjim ukrajinskim Bugom in Prutom, jugozapadno od Proskurova, pri Stanislavu, pri Tarnopolu in v področju Brodyja. Boljševiki so v teh bojih izgubili 38 tankov in 20 topov. Severno od Kovele in pri imenovanem mestu so se zrušili številni sovražni napadi. Kljub rastočemu sovražnemu odporu so naše čete pridobile pri protinapadih na terenu. Sijem in Dnjeprom so bili zavrženi močni lokalni sovjetski napadi. Južno od Pskova so bili zavrženi sovjetski poskusi prodora v srditih bojih.

2. april: Severozapadno od Berezovke, med

ke. V teku teh napadov je padal bombnik za bombnikom v stranske doline rek Enns, Mur in Drau. Uničenih je bilo 54 štirimotornih bombnikov. Samo del posadk teh bombnikov se je zamogel rešiti s padali. Mnogi padalci so se pobili v zaledenelih področjih gorovja.

Amerikanci so vrgli številne bombe kot balast. To je najboljši dokaz, kako huda jim je predla s strani nemške obrambe. V teku kratkih treh ur so ameriške letalske sile iz južne Italije doživele težak poraz. 500 mož letalskega osobja se s tega poleta ni več vrnilo nazaj. Računati je tudi s tem, da se je vsled dolgega leta in posledic letalske bitke zrušilo še mnogo bombnikov, tako da je pravi obseg letalskega poraza še mnogo več.

spodnjim ukrajinskim Bugom in ob Dnjestru so napadali Sovjeti z močnimi pehotnimi in oklopnimi silami. Nemške čete so izjalovile te napade in uničile pri tem 71 sovjetskih tankov. Med Dnjestrom in Prutom so nemške in romunske čete zavržile več sovražnih skupin. Pri tem je bil sovražnik preprečen v svojih opetovanih naporih, prodreti proti Jassyju. Sovražne sile, ki so poskusile prekoračiti odsek Jijia, so bile v protinapadu odbite. Jugozapadno od Proskurova in v področju Stanislava so nemške čete v lastnih napadih pridobile na terenu. Odbiti so bili močni sovražni protinapadi. Hrabri posadki mest Tarnopol in Kovel sta se sijajno obnesli. Severno od Kovele so se izjalovili srditi sovražni napadi. Južno od Pskova je sovražnik nadaljeval svoje napade s pomočjo tankov in bojnih letalcev. V tem odseku je bilo v dveh dneh uničenih 90 sovražnih tankov. Boji še trajajo.

3. april: Zapadno od Očakova so se izjalovili sovražni poskusi prekoračenja reke, medtem pa so bili zapadno od Berezovke odbiti jačji sovjetski napadi. Med Dnjestrom in Prutom, v področju Černovic in severno od Dnjestra se odigravajo težki boji. Pri Stanislavu so zavržile madžarske čete sovražne sile v protinapadu. Tarnopolska posadka je tudi to pot odbijala najtežje sovražne napade. Istotako so se izjalovili napadi boljševikov na kovelsko posadko ob odločnem odporu

Težki udarci za anglosaško letalstvo

30. marca ni javilo nemško vrhovno poveljstvo z južne fronte nikakih posebnih dogodkov. Poškodovane so bile v Sredozemskem morju tri sovražne trgovske ladje z 18.000 brt. Sovražno letalstvo je izgubilo nad italijanskim prostorom 11 letal. 29. marca je bombardiral ameriški bombni odred področje okrog Braunschweiga. Škoda in izgube so majhne. V letalskih bojih je bilo zbitih 12 sovražnih letal, med njimi 12 štirimotornih bombnikov.

31. marec: Tudi 30. marca ni bilo na italijanski fronti nikakih posebnih dogodkov. Jugozapadno od Cassina je bila uničena neka obkoljena sovražna skupina, ki se je žilavo branila. Bilo je mnogo ujetnikov in plena. V pretekli noči so izvojevale nemške obrambne sile pri odbijanju angleških terorističnih napadov doslej največji uspeh. Uničile so 132 štirimotornih bombnikov. Hitra nemška letala so bombardirala cilje v Londonu in ob južni obali Anglije. Na norveški obali je bilo zbitih sedem angleških torpednih letal. Nemške podmornice so v Atlantiku in v Indijskem oceanu potopile štiri ladje s 24.000 brt in neko stražno ladjo. Obenem sta bila zbita dva sovražna bombnika.

1. april: V Italiji se je izjalovilo več sovražnih sunkov proti vzhodnemu delu Cassina. Nemška artilerija je razbila več municijskih skladišč. V boju z anglo-ameriškim dovozom je bilo marca potopljenih 29 trgovskih ladij s 156.000 brt, poškodovanih pa je bilo 31 ladij s 176.000 brt. Obenem je bilo potopljenih 22 rušilcev, dvoje podmornic in 12 hitrih čolnov. Stirje rušilci in 15 hitrih čolnov je bilo deloma tako težko poškodovanih, da je računati z njih potopitvijo.

2. april: Pred severo-afriško obalo so nemška letala potopila iz neke spremljave dvoje

branilcev. Severno od Kovele so zavzele naše čete več važnih višinskih postojank. Med Dnjeprom in Čausijem so nemške čete v sedemdnevni bojih preprečile poskuse prodora 17 sovražnih strelskih divizij, ene motorizirane in dveh oklopnih brigad ter tako izvojevale odličan obrambni uspeh. Boljševiki so imeli najtežje, krvave izgube. Južno od Pskova so vrgli boljševiki v boj nove rezervne divizije ter številne tanke in letala.

4. april: Zapadno od Berezovke so se izjalovili opetovani napadi Sovjetov. V področju od Černovic in severno od Dnjestra se nahajajo naše čete ob težavnih vremenskih in cestnih razmerah še dalje v težkih bojih. Mesto Tarnopol je odbilo vse obnovljene srdite napade sovražnika. V področju mesta Brody so Sovjeti na več mestih brezuspešno napadali. V protinapadih so bile odbite sovražne sile. Srditi lokalni napadi so se razvijali tudi severno od Kovele. Južno od Pskova, kamor so prispele nove sovjetske rezerve, je sovražnik zaman nadaljeval svoje poskuse prodora. Naše čete so izvojevale v trdih bojih nov in popoln obrambni uspeh ter pri tem uničile 24 sovražnih tankov. Tako so boljševiki izgubili v tem odseku v treh dneh 172 tankov.

5. april: Vzhodno od spodnjega Dnjestra so se odigravali brezuspešno sovjetski napadi. Med Dnjestrom in Prutom so v teku srditi boji s sovjetskimi oklopniškimi odredi. Tudi z nemške strani so vrgli nove sile v boj. Severno od Jassyja so zavzele romunske čete močno zasedeno višinsko ozemlje ter prizadejale boljševikom velike izgube. Severno od Černovic se je neka nemška bojna skupina severno od Dnjestra prebila nazaj k zapovedanemu cilju. Med Stanislavom in Tarnopolom ter južno in severozapadno od Brodyja so naše čete v protinapadih zavzele številne vasi ter prizadejale boljševikom velike izgube

tovornih ladij z 18.000 brt. Deset drugih ladij s 63.000 brt je bilo skupaj z nekimi rušilcem, tako težko poškodovanih, da je računati s potopitvijo velikega dela teh ladij. 1. aprila opoldne je priletel ameriški bombniški odred z lovskim spremstvom nad jugozapadno Nemčijo. Skozi oblake je vrgel nekaj bomb, ki so povzročile nekaj škode in izgub med prebivalstvom. Del teh bomb je padel na švicarsko ozemlje. Zbitih je bilo 21 ameriških letal, med njimi večinoma štirimotornih bombnikov.

3. april: V Italiji tudi včeraj ni bilo nikakih pomembnejših bojev. Pri napadu ameriških bombnikov na naselbine v jugovzhodni Nemčiji je bilo v srditih letalskih bojih zbitih 54 sovražnih letal, med njimi 50 štirimotornih bombnikov. V mestu Steyr je nastala škoda.

4. april: Severozapadno od Cassina so nemške čete odbile močne naskočne odrede ter ujele več sovražnih vojakov. V opoldanskih urah 3. aprila je ameriški bombniški odred izvedel teroristični napad na Budimpešto. V pretekli noči je sledil drugi, toda slabotnejši napad na madžarsko prestolnico. V predmestjih je nastala škoda. Prebivalstvo je imelo izgube. Nemško-madžarska obramba je zbila 17 sovražnih letal. V Severnem morju so napadle naše podmornice v zadnjih dnevih sovražna brodovja ter potopile 14 rušilcev in korvet, med njimi več velikih rušilcev razreda »Tribal«.

5. april: V Italiji ni bilo beležiti razum uspešnih lastnih naskočnih podvigov nikakih posebnih operacij. Nemška dalekometna artilerija je po dnevu in po noči bombardirala Anzio in Nettuno. Dnevni napad ameriških bombniških odredov na Bukarešto je povzročil škodo ter izgube med prebivalstvom.

Program stranke NSDAP.

Kakor je znano iz zgodovine nacionalsocializma, je Adolf Hitler dne 20. februarja 1920 v slavnostni dvorani »Hofbräuhaus« v München-u na velikem političnem zborovanju predčital in objavil program stranke Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter-Partei, skrajšano NSDAP, ki se je takrat nahajala šele v povoju. Zborovalci so takrat z velikim navdušenjem odobrili strankin program, ki jih je takoj zajel ter strnil na isti način pozneje nadaljnje tisoče in milijone nemških so-rojakov in končno ves nemški narod ter ga združil v novem prepričanju, v novem upu in v novi veri, da je v nacionalsocialističnem svetovnem nazoru.

Strankin program je bil privlačna sila, ki je Führer-ju v največji meri pomagala pridobiti nemški narod ter ga pomnožiti s tistimi prvimi šestimi pionirji in tovariši, ki so, začeli graditi njene prve temelje ter so po srečnem naključju našli svojega Führer-ja, ki jo je nato dvignil in razširil do razmaha, ki nima primerave v zgodovini.

V svrhu poglobitve v temeljni pomen programa NSDAP — ter v istočasni program organizacije Steirischer Heimatbund, ki sloni na istem programu ter tvori nekakšno predlojanje in prehod za prevod in sprejemanje Spodnještajercer v ime-novano stranko — prinašamo dobeseden prevod letega.

Bralcem bo pri razmišljanju o posameznih točkah strankinega programa brezdvomno padlo v oči, da je zajel Führer v svojih petindvajsetih točkah načrt za rešitev, obnovitev in bodočnost nemškega naroda in Reich-a, ki ga je v največji meri praktično že doživel, v kolikor ga še ne izvaja.

Program NSDAP je časovni program. Njeni voditelji izjavljajo, da po dosegu v strankinem programu postavljenih ciljev ne bodo postavljali novih, da bi v svrhu umetnega dvigovanja omogočali nadaljnji obstoj stranke.

1. Zahtevamo združitev nemškega naroda napram drugim narodom ter odpravo Versaillske in St. Germainške mirovne pogodbe.

2. Zahtevamo dežele in zemlje za prehranjevanje našega naroda in za naseljevanje presežka našega prebivalstva.

3. Državljan je lahko samo tisti, ki je nemški sonarodnjak. Sonarodnjak je lahko samo tisti, ki je nemške krvi, ne ozirajoč se na vero. Radi tega ne more noben žid biti nemški sonarodnjak.

4. Kdor ni državljan, naj živi v Nemčiji samo kot gost ter mora stati pod zakoni, ki veljajo za tujece.

6. Pravico do vodstva in izdajanja zakonov sme imeti samo državljan. Zato zahtevamo, da upravljajo sleherni javni urad, brez ozira na njegovo vrsto, po naj si bo v deželi ali občini, samo državljani. Pobijamo korumpirano parlamentarno gospodarstvo, zasedanje položajev, ki slone samo na vidikih strankarstva, brez ozira na značaj in sposobnost.

7. Zahtevamo, da se država obveže, skrbeti v prvi vrsti za pridobitno in življenjsko možnost. Ako ni mogoče preživljati vsega prebivalstva države, se mora pripadnike tujih narodnosti (ne-državljanje) izgnati iz Reich-a.

8. Vsako nadaljnje naseljevanje Ne-nemcev je prepovedano. Zahtevamo, da se vse Ne-nemce, ki so se naselili po 2. avgustu 1914 v Nemčiji, prisili, da takoj zapustijo Reich.

10. Prva dolžnost vsakega državljanja je, da dela duhovno ali telesno. Delovanje posameznikov ne sme biti v nasprotju z interesi splošnosti, temveč mora biti v okviru celote in v korist vseh. Radi tega zahtevamo:

11. Odpravo dohodkov brez dela in truda.

12. Z ozirom na ogromne žrtve v dobrinah krvi, ki jih zahteva vsaka vojna, se mora osebne obogatitve potom vojne označiti za zločin zoper lasten narod. Zato zahtevamo popoln odvzem vseh vojnih dobičkov.

13. Zahtevamo poddržavljenje vseh (doslej) že podružbenih (trustov) obratov.

14. Zahtevamo udeležbo pri velikih podjetjih.

15. Zahtevamo velpotezno ureditev starostnega zavarovanja.

16. Zahtevamo ustvaritev zdravega srednjega stanu in njegovo ohranitev, takojšnjo posplošenje veeleblagovnic in zakupno oddajo lelih po nizkih cenah obrtnikom ter najstrožje upoštevanje vseh obrtnikov pri državnih, deželnih in občinskih dobavah.

17. Zahtevamo zemljiško reformo, ki bo prilagojena našim nacionalnim potrebam, izdajo zakona za neodškodovano razlastitev zemlje v splošno koristne zadeve, odpravo zemljiških najemnin in preprečenje vsake špekulacije z zemljiščem.

K tej točki je Adolf Hitler dne 13. aprila 1928 podal sledečo izjavo:

»Napram lažnjivim razlagam točke 17. programa NSDAP, od strani naših nasprotnikov, je potrebna sledeča ugotovitev: Ker stoji NSDAP na stališču privatne lastnine, je samo ob sebi umevno, da se zadeva »neodškodovane razlastitve« nanaša samo na zakonite možnosti, da se zemljišča, ki so bila pridobljena na nepravičen način, ali pa niso uprav-

ljana po vidikih ljudske blaginje, če je potrebno, razlasti. To je usmerjeno temu primerno v prvi vrsti zoper židovske špekulacijske družbe. Adolf Hitler«.

18. Zahtevamo brezobzirno boj zoper tiste, ki škodujejo s svojim delovanjem interesom skupnosti. Navadne ljudske zločince, oderuhe, dobič-karske prekupčevalce itd. je kaznovati s smrtno kaznijo brez ozira na vero in pleme.

19. Zahtevamo, da se nadomesti materialistič-nemu svetovnemu redu služee rimo pravo s splošnim nemškim pravom.

20. Da se vsakemu zmognemu in pridnemu Nem-cu omogoči višja izobrazba ter na ta način do-sega vodilnih položajev, mora država skrbeti za temeljito ureditev naše celokupne ljudske iz-obrazbe.

21. Država mora skrbeti za dvig zdravstvenega stanja naroda potom zaščite mater in otrok s prepovedjo dela mladine, s telesnim utrjevanjem potom zakonito določene telovadne in sportne ob-veze ter z največjim podpiranjem društev, ki se bavijo s telesnim utrjevanjem mladine.

22. Zahtevamo odpravo plačanega vojaštva ter ustanovitev narodne armade.

23. Zahtevamo zakoniti boj zoper politične laži ter širjenje istih potom tiska. Da se omogoči ustvaritev nemškega tiska, zahtevamo: a) da so vsi uredniki in sodrujniki časopisov, ki izhajajo v nemškem jeziku, nemški sonarodnjaki; b) da morajo imeti vsi nemški časopisi za svoje iz-hajanje izrecno dovoljenje države. Taki časopisi se ne smejo tiskati v nemščini; c) da je vsaka udeležba na nemških časopisih Ne-nemcem zakonito prepovedana. Kot kazen za prestopke zahtevamo ustavljenje takega časopisnega podjetja ter takojšen izgon na istem udeleženih Ne-nemcev iz Reich-a; d) časopise, ki se pregreši zoper splošno blaginjo, se mora prepovedati.

24. Zahtevamo svobodo vseh verskih izpovedi v državi, v kolikor ne ogrožajo njenega obstoja ali pa ne nasprotujejo npravstvenemu in moralnemu čutu germanskega plemena. Stranka kot taka stoji na stališču pozitivnega krščanstva, ne da bi se konfesionelno vezala na kako gotovo izpoved.

25. Za izvedbo vsega tega zahtevamo uvedbo močne osrednje oblasti Reich-a. Brezpoojno avtoriteto političnega osrednjega parlamenta nad celotnim Reich-om in njegovimi organizacijami v splošnem. Ustanovitev stanovskih in poklicnih zbornic za izvedbo po Reich-u izdanih okvirnih zakonov v posameznih zveznih državah. —

Voditelji stranke obljubujejo podvzeti vse, da se izvedejo brezobzirno vse tukaj opisane točke strankinega programa in, če bi potreba zahtevala, z vpustavo lastnega življenja.

POLITICNE BELEŽKE

□ Slovaški bo žrtvovala vse za svobodo domovine. Slovaški notranji minister Sano Mach je izjavil v zvezi z novimi vladnimi ukrepi, da je čas resen. Iz vsega, kar se bo storilo ali opustilo, je razvidno, da se Slovaki zavedajo svoje odgovornosti. Doslej nas ni nič iznenadilo, pripravili smo se pa tako, da nas tudi v bodoče ne bo nič iznenadilo. Zavedati se moramo, da je sovražnik pred vrati in da imamo radi tega še večje dolžnosti. Slovaški narod bo te dni doprinesel dokaz, da hoče vse žrtvovati za svojo svobodo.

□ Novo ameriško vojno posojilo. Iz Washingtona poročajo: Ameriška vlada bo v kratkem razpisala novo vojno posojilo v višini 16 milijard dolarjev.

□ Borba na življenje in smrt. »Romunski list »Timpul« piše: »V tretjem vojnem letu smo že zopet v sredini boja na življenje in smrt, boja, ki se odigrava na našem teritoriju s sovražnikom, ki nas hoče uničiti. Ta nasprotnik mora računati z našim celokupnim odporom in s pomočjo, ki nam jo nudi naš nemški zaveznik. Sovražniku zoperstavljamo vso našo odločnost, boriti se z vsemi sredstvi in pod vsako okoliščino. Narod, ki v neizprosni življenjski borbi ne ume plačevati krvnega davka, nima pravice do svobodnega življenja.«

□ Nemški vojni ujetniki širijo letake. Nemški vojni ujetniki — tako poroča ameriški list »Time« — so na vojniški skozni mesto Tishomingo v Oklahomi delili letake v slabi angleščini s sledečo vsebino: »Ameriški narod, ali si hotel to vojno? Ali hočete žrtvovati svoje življenje za židovstvo in kapital? Vaši očetje, bratje in sinovi padajo sedaj in ne vedo čemu. Nemčija bo zmagala! Prišel bo Hitlerjev svetovni nazor.«

□ Amery naj odstopi! V nedeljo se je v Londonu vršilo zborovanje, ki se ga je udeležilo kakih 2000 odposlanec Indijske lige. Eden izmed govornikov, Krišna Menon, je izjavil, da zasleduje angleška vlada v Indiji samomorilno politiko izolacije naroda. Zborovalci so sprejeli resolucijo, ki zahteva osvoboditev 15.000 mož in žena, ki hiraljo po angleških ječah. Kakih 8 do 9 milijonov Indijcev je umrlo vsled pomanjkanja v prehrani. Zborovalci so zahtevali demisijo ministra za Indijo Amery-a, ker je ta mož zapreka za pomiritev Indije. Potrebna so pogajanja za sestavo vlade narodnega edinstva.

□ Švicarski protest v Washingtonu. Kakor poroča agencija Reuter, se je podal švicarski poslanik v Washingtonu v državni departement za zunanje zadeve, kjer je ustmeno protestiral proti bombardiranju švicarskega mesta Schaffhausen. Kakor je medtem javila švicarska uradna agencija, so ameriški letalci v nedeljo zopet preleteli Švico. To se je zgodilo 24 ur po gančsterskem napadu na Schaffhausen.

□ Vprašanje morskih ožin. V sofijskih diplomatskih krogih se trdovratno vzdržuje govorica, da bo Sovjetska Unija prihodnje dni izročila turški vladi posebno noto. V tej noti bo Moskva zahtevala za bivše italijansko brodovje, ki ga je sedaj prejela Sovjetija, svoboden prehod skozi dardanelske ožine in Bospor v sovjetsko Črno morje. Eden izmed turških listov, istanbulski »Tanin«, se bavi z omenjenim vprašanjem ter pravi, da bi Turčija v tem slučaju zapustila svoje nevtralnno stališče. Ankara ne bo nikdar in pod nobenimi okoliščinami spremenila svojega stališča. Uradne — tako pripominja »Tanin« — še turška vlada do dosedanjega trenutka ni bila informirana o taki zahtevi Sovjetske Unije.

□ Nov režim na Madžarskem. Madžarska vlada je uvedla prepoved poslušanja inozemskih radiopostaj. Izjema velja za nemške oddajke in za oddajnice tistih držav, ki so zaveznice Nemčije. Prestopke bodo kaznovali z ječami in visokimi denarnimi kaznimi.

□ »Maršal« Tito razkrinkan kot policijski vohun. Nemško-hrvatska tedenska revija »Neue Ordnung« prinaša v svoji izdaji z dne 3. aprila 1944 PK-PK-poročilo pod naslovom »Hinter den Kulissen des Dramas am Balkan« (Za kulisami balkanske drame), ki ga je spisal »Kriegsbericht« Erich Kernmayr, med drugim sledeča zanimiva izjava: »V letih 1929—1932 je srbski policiji uspelo iznenadno in temeljito uničiti takratno komunistično vodstvo. 11 komunistov so radi dokazanih jim zločinov obsodili na smrt ter smrtno kazni izvršili, 7 jih je dobilo dosmrtno ječo, 833 pa dolgoletne ječe, ki so znašale skupno 2342 let. Več kakor 100 kolovodij, med njimi organizatorna glava jugoslovanskih komunistov, Djuro Djakovič, ki je bil kakor znano velik nasprotnik takrat še neznanega Broz-a, je bilo v boju ali pa na begu ustreljenih. V največje začudenje je ostal takrat Broz popolnoma neoviran; nasprotno, ko je bil nekoč aretiran, je bil celo amnestiran. V vrstah starih komunistov se je najprej obotavljajoče, pozneje pa vedno bolj razširila vest, da je Broz svoje politične nasprotnike izdal in izročil policiji, da bi se sam zrinil v ospredje. Dejstvo ostane, da so informacije, ki jih je imela takrat srbska policija in amnestija Broz-a ter brezobzirno uničenje njegovih političnih nasprotnikov v lastnem komunističnem gibanju, časovno padle, kakor da je šlo za dogovorjeno laro. Če se mali opoziciji hrvatskih komunistov lahko verjame, je Broz morilec svojih lastnih malopridnih tovarišev ter bivši špijon srbske policije.«

Vesele velikonočne praznike
zeli uredništvo tednika
„Štajerski Gospodar“!

Velika noč - praznik pomladi in vstajenje narave

Starodavni pogani so imeli ob nastopu pomladi velik praznik. V času, ko je prebujajoča se narava sledila poslavljajoči se mrzli zimi in so topli sončni žarki prebujali rastline in organska bitja k novemu delovanju in udejstvovanju, so naši pred več tisoč leti živeli predniki, ki jih poznamo pod imenom pogani, obhajali praznik preporeda narave ali pomladi. Preporoditev in obnovitev vsega življenja v naravi, ki seveda niso znali pravilno razlagati. Zato je bil ta praznik pri njih med največjimi in najbolj čislanimi. To je glasom izročil, ki jih je pozneje prevzela in ohranila pojavljajoča in izpopolnjujoča se znanost, prešlo v zgodovino, kar sloni na znanstvenih doprinosih.

Z napredovanjem in razvojem civilizacije so se naši davni predniki sčasoma približali dobi, ko so se pojavila razna verska gibanja, ki so zajela takratno človeštvo ter ga poučevala in mu doprinesla svoje obrede, šege in navade. Ker je pa, kakor pravijo Spodnještajerci, navada železna kladba, ki jo je težko odpraviti, so ljudstva kljub prevzemu raznih verskih izpovedi takratnim duhovnikom nagajali s tem, da so kljub prepovedi po poganskih običajih obhajali nastop pomladi. To veseljičenje ob nastopu pomladi je bilo tako trdo in globo ukoreninjeno, da so verski učitelji uvideli, da tudi z najhujšimi kaznimi ne bodo odvadli človeštva teh razvad. Sklenili so kratko-

malo, dovoliti svojim verskim pristašem obhajanje pomladi, in sicer na ta način, da so to prazno uveli v svoje verske obrede, ter jo časovno določili na isti letni čas. Na ta način je postalo verskega značaja mnogo šeg in navad, ki so jih poznali pogani kot oboževalci naravnih, nerazumljivih čudovitosti sonca, svetlobe, toplote itd.

Simboličnost praznika pomladi in naravnih sil, ki so najbolj vidne pomladi okrog velike noči, danes v kulturni dobi dvajsetega stoletja ni veliko manjša, kakor je bila pred tisoči let, ko so se še pogani na svoj način klanjali vsakoletnemu prvemu cvetličnemu cvetu in zelenemu listu ter mladi ljubezni organskih bitij. Ze prvotni ljudje so v svoji primitivnosti občudovali takrat jim neznanne sile narave in jim je ravno pomlad s svojim razvojem bila najbolj priljubljena.

Najlepsi in najljubši letni čas je tudi še danes pomlad. Praznika pomladi ali Velike noči ter vstajenja narave so veseli otroci in mlado. Tudi živali in rastline imajo zadovoljive občutke, ko jih pomladanska toplota osveži. Pomlad, ki ima svoj začetek okrog praznika pomladi, je najbolj lep letni čas. Pomlad je razdobje novih vzpodbud, novega dela in ustvarjanja, praznik pomladi ali Velike noči je preporek v življenju vseh naravnih bitij, prav posebno pa vsega človeškega delovanja.

Velikonočna jajca

Stari Germani, predniki današnjih Nemcev, so že v svoji prvi dobi smatrali jajca za vir vsega organskega življenja in rodovitnosti v splošnem ter so ista v njih ovih verskih obredih, ki so se uveljavila na malikovanju, igrala odlično vlogo. Prvotno so se stari Germani posluževali jajc samo za čarila, kadar je bilo treba malikom darovati kako žrtev. To je bil najbolj potreben primer v pomladanskem času, ko je narava probujala življenjske organe bitij in rastlin. V jajcu so gledali dušo, kot inkarnacijo, to je nastanek meza, mitičnih sil božanskega ali demonskega izvora.

Minula so stoletja, nakar je nastopila doba krščanstva z novimi verskimi nauki, in cerkev je prevzela in uvedla stari germanski narodni običaj s pomladanskimi jajci v svoje šege. Tako so iz jajc, ki so igrali pri starih germanskih plemenih znamenja pomladanskega preporeda in ponovnega vzpona plodovitosti, nastala velikonočna jajca, katera poznamo tudi na Spodnjem Štajerskem.

V srednjem veku je vrednost velikonočnih jajc še narasla. Cerkev je namreč v tisti dobi v postnem času prepovedala uživanje jajc, nakar so jih ljudje še dosti raje in z večjim užitekmo uživali na velikonočne dni.

V srednjem veku se je porodila tudi misel barvanja velikonočnih jajc. Barvali so jih z različnimi barvami ter risali na nje razne slike ali pa pisali različne verzice, ljubavne izjave, teks itd. Zgodovinski viri trdijo, da je pri tem rdeča barva igrala največjo vlogo. Z rdečo barvo so pobarvali, s slikami okrasili ali pa z različnimi besedili popisali največ velikonočnih jajc.

Pozneje je cerkev v nekaterih deželah uvedla celo obvezno oddajo velikonočnih jajc, ki so morala biti barvana in sicer kot darila za potrebe cerkve. Tako so velikonočna jajca postala neka splošnega, da so jih barvali tudi tisti, ki jih drugače ne bi, kar je to navado ukoreninilo skoraj pri vseh krščanskih narodih, ki obhajajo Veliko noč. S tem so jajca kot velikonočna darila narasla v časti in vrednosti ter so mišljena vedno tako, da bi obdarovancem prinesla samo dobro in veselje.

Omeniti je še, da je barvanje jajc bilo v različnih dobah podvrženo različnim spremembam. Menjalo se je barve, slike, izreke, verzice in tudi ljubezenske izjave. Po nekod so dekleta risala svoje ljubavne tajne na velikonočna jajca ter jih nato darovala svojim idealom, kar so obratno delali tudi fantje. Zanimiva je tudi kulturna zgodovina nemškega naroda, ki je tudi o barvanju velikonočnih jajc v različnih časih in deželah zbrala mnogo gradiva.

Bil je Nemeč tisti pesnik, ki je v nekem svojem verzcu rekel, da je stvarstvo najprej ustvarilo jajce in šele potem kokoš, in ker so imeli jajca, ne da bi imeli tudi kokoš, je prvo jajce znesel zajec. S tem je duhovit mož na humorističen način hotel nekako osmešiti velikonočne navade prikazovanja zajčka s kokošjimi jajci.

Velikonočni običaji na Spodnjem Štajerskem

Kdor bo v današnji številki »Štajerskega Gospodarja« prečital velikonočne prispevke in se v iste zamislil, bo priznal, da imajo vse velikonočne šege in navade, ki jih poznajo narodi, svoj izvor in nastanek v nekdanjem življenju tistih plemen, ki so živela že pred tisoči leti. Od staršev na otroke prenešene navade so se izročale od generacije do generacije in kakor je človeštvo že davno pred zgodovinsko dobo, posebno v deželah, kjer imajo zimo in poletje, pozdravljalo naravni pojav — dohod pomladi — ter ga na svoje načine obhajalo, tako so se ti običaji z gotovimi spremembami in dopolnitvami potom izročili ohranili vse do današnjega dne in se izražajo v velikonočnih navadah in šegah.

Pa naj si kdo misli o pomenu in koristi velikonočnih običajev kar hoče, gotovo je, da so isti ne samo v splošnem zanimivi, za naš narod tradicijskega in veselega značaja, temveč tudi iz znanstvenih vidikov zgodovinsko pomembni. Kakor vsak narod, tako predstavljajo tudi Spodnještajerci v svojih ljudskih običajih v veliki meri svojo narodno svojstvo.

V kolikor nam prostor dopušča, hočemo v postnem v glavnih potezah opisati vsaj nekaj spodnještajerskih velikonočnih običajev, ki so se v različnih delih naše mile ožje domovine ohranili in jih bodo verjetno prevzeli tudi naši zanamci.

Za Božičem je Velika noč največji praznik Spodnještajercev. Že ves veliki teden vlada na našem podeželju bolj slavnostno in praznično, kakor delovno razpoloženje. Po vseh hišah se ta teden pripravljajo na dostojno praznovanje velikonočnih praznikov. Praznovanje se v glavnem začne že v četrtek. Delo na njivah, travnikih, v gozdovih in vinogradih že ta dan počiva, hrana je pa postna. Še večji post je na veliki petek, ki je hkrati najtežji dan za gospodinje. V kolikor še do takrat niso napekle in nakuhale, se izvrši ta dan. Medtem ko so ženske še prve dni velikega tedna očistile hišo, stanovanja itd., so moški in otroci na veliki četrtek in veliki petek pri pospravljanju gospodarskih in hlevskih poslopij, ali pa gredo v vinograde po vino za praznike.

V nekaterih vaseh pravijo, da je vreme velikega petka nekakšna napoved žetve: če dežuje, bo suho in slabo leto, sonce pa oznanja veselo leto z bogatimi pridelki.

Na veliko soboto poskropi družinski poplavar in lastnik kmetije s kristno vodo hleve, njuje in gozdove ter seveda tudi živino in člane svoje družine, kar pomeni nekakšno zaščito pred nesrečami in boleznijo. Fantje otroških let skrbijo, da jim žarijo drevesne gobe, ki so jih nosili, kakor

dekleta krstno vodo, k blagoslovljenju. Tleče gobe nosijo potem po vseh prostorih domače hiše, da jih pokadajo. Tudi to čuva pred različnimi nesrečami.

Ko nastane velikosobni večer, prižgejo v nekaterih vaseh pred cerkvami smolene baklje, ki so natičene v skleda ter gorijo do polnoči. Medtem pa odmevajo melodije starih spodnještajerskih pesmi od hriba do hriba. Okrog polnoči prižgejo po visokih hribih in gorah velikonočne kresove, ki so vidni daleč po deželi.

Na velikonočno nedeljo je po vseh hišah najlepši red, čistost in svežost. To velja tudi za šivino. Vse je bolj praznično in čedno, najbolj pa takozvani »blagoslov« ali »šeg« (Segen), to so blagoslovljena velikonočna jedila, sestavljena iz vseh mogočih dobrin, ki jih zmore spodnještajerska kmečka kuhinja in njena pridna gospodinja. Od takozvanega velikonočnega kruha, ki so ga nosila dekleta na velikonočno soboto z drugimi jedili k blagoslovu, dobijo vsak po en kos, tudi živali z izjemo mačke, ker v njej se pojavlja »hudi duh«.

Tisto dekle, ki po blagoslovljenju kruha prvo pride s svojo košaro kruha in ostalih jedi domov, bo dotično leto najprej našlo zakonskega moža.

Po nekod se na velikonočno nedeljo oblečejo in obujejo vsi ljudje v svoja nova oblačila in obuvala, ki so jih morali krojiti, šiviti in čevljariti ravno za veliko noč napraviti.

Ker se vstajenje v večini krajev ne vrši v soboto popoldne, temveč v nedeljo zjutraj, prižgejo tudi med opravilom po gozdovih in vrhovih kresove. Nekdaj povsod običajno streljanje z možnarji je že marsikje opuščeno, pač ne manjka pri vstajenju nikjer godbe.

Po vstajenju se doma zberejo vsi člani družine ter hlapci in dekleta, nakar mora vsaka oseba od vsake blagoslovljene jedi nekoliko zavžiti, nakar se vse to nekoliko zalije s takozvano »božjo kapljico«, ki je zrastle v domačem vinogradu. Med kosilom razrežejo tudi velikonočni kruh ali potico, nakar se otroci z dobljenimi kosmi lahko odstranijo od mize in hitijo na njive, kjer je lani nekdo nekaj ukradel. Tam zakopljejo v zemljo nekoliko lupin od blagoslovljenih jajc. Marsikje zakopljejo razen jajc tudi blagoslovljene koščke lesne gobe ali pa oboje skupaj. Zerjavico od blagoslovljene drevne gobe natrosijo v nekaterih delih tudi na njivo, kjer raste zelje, kar preganja krta, miši in podobne škodljive živali.

Luskine velikonočnih jajc, ki jih navadno barvajo, predno jih nesejo k blagoslovu, so v nekaterih predelih epodnještajerskega naselja tudi dobro sredstvo za odganjanje kač od kmečkih hiš, če jih natrosi okrog hišnih poslopj.

V vinogradnih krajih poškrbijo po nekod na

veliko noč s svojo najboljšo vrsto vina vse svoje vinograde, tako kakor njive z blagoslovljeno vodo.

Muce od vrb, ki ravno cveto, ponudijo na veliko noč na krožniku kravam in teletom, da bi jih s tem obvarovali pred nalezljivimi boleznimi. Suhe grane istih vrb pa preženejo v letnem času točo, če se jih prižge ter vihra v smeri bližajoče se nevihte.

Veliko opravilo je barvanje velikonočnih jajc, ki se vrši v raznih krajih na različne načine. Vsaka oseba dobi vsaj po eno jajce, ki mu pravijo tudi pisanka. Fantje izročajo pisanke dekletom in obratno, sosedi sosedom itd. Tudi tujci, ki bi se na Veliko noč zatekli v kako hišo, dobijo pisanka.

Lintver je prinašal ljudem strah in smrt

Spodnještajerska velikonočna pravljica.

V moji otroški dobi sem v rojstnem kraju blizu Gonobitz-a od raznih starejših ljudi slišal nešteto krat, prav posebno pa v velikonočnem času, pravljico sledeče vsebine:

»Gora Gonobitzberg, ki stoji tik trga Gonobitz in ji je najbližnja hiša grad kneza Windischgrätz-a, je bila, je in ostane najbolj nevarno gozdovje naših lepih spodnještajerskih krajev. Ne gre toliko za težko prehodno strmo goro, ki je divje in gosto zaraščena z drevjem vseh vrst, kakor za nevarnost in strah, ki pretita iz njene zemeljske notranjosti in lahko postaneta usodna za trg in njegovo okolico.

Globoko v zemlji gore živi namreč že od pradavnih časov lintver, to je nepopisno velika, nevarna in ogabna zver, ki je tako velika, težka in močna, da se tresce cela gora Gonobitzberg in vse sosedno gorovje do zaključno Watschberg-a, če v svojem velikanskem brlogu s svojim odurnim repom in silnimi šapami razbija okrog sebe. Lintver ima tri enake glave, ki so tako strašne, da so nekateri ljudje umrli od strahu že pri pogledu njegovih požrešnih treh žrel, ki neprestano pljuvajo ogenj, žveplo, vročo vodo in strup ter grizejo in pikajo, najraje pa zagrabijo ljudi in živali ter jih kar v živem stanju požirajo.

Kakor glave, tako gorostasne so tudi njegove šape. Dvanajstnožna zver uporablja svoje velikanske tace za hojo, plezanje preko visokih alp, plavanje in rokovanje. Ze njegov udarec z repom s lahkoto zruši Windischgrätz-ov grad, udarec s šepo bi pa podrl najmanj tri hiše do tal. Njegova prsa, trebuh in hrbet imajo obliko gore in je ta zver po svoji zunanosti in obsežnosti tako velika, kakor gora Plankensteinberg, ki stoji

Spodnještajerci se trdno držijo navade, da ostanejo na velikonočno nedeljo doma. Sele v pone-deljek gredo na obiske in sprejemajo obiske sorodnikov, sosedov itd. v svrhu izražanja velikonočnih voščil. Otroci ne pozabijo na svoje botre, ki so tudi do neke meje čislani kakor krvni sorodniki. pri vseh takih sestankih pa navadno nikjer ne manjka prigrizka in kupice spodnještajerskega vina. Na ta dan se mnogokrat izgledajo tudi kaki spori med sosedi. Velikonočni pondeljek namreč nekateri tako visoko cenijo, da tudi osvoraženemu človeku, če bi prišel na obisk, ne odrečejo svoje gostoljubnosti, pač pa molče predejo preko zaveze, ki je morebiti opravičeno skalila nekdanje lepo in složno razmerje sosedstva.

med Gonobitz-om in Pölschach-om, tik ob železniški progi, cesti in toku reke Drann. Lintverova koža je trda kakor jeklo, neranljiva, neobčutna in slična ščitom, kakor jih imajo želve na svojih hrbtih. Z eno besedo, lintver je zver in pošast, ki ji ni primere ter stalna življenjska nevarnost za prebivalstvo trga Gonobitz in okolice, ker se vsak čas lahko pripeti, da bo prišel kakor nekdanj zopet iz gore, ki jo bo pri tem do polovice razrušil in podrl, trg z okolico in prebivalstvom pa umiril.

Da se to doslej še ni zgodilo, gre zasluqa nekemu junaškemu mladeniču, ki je živel v Gonobitz-u ter bil tam domačin pred davnimi stoletji, in je z žrtvovanjem svojega življenja odvrgnil to nevarnost vse do današnjega časa.

Ze naši davni predniki so poznali obstoj tega lintvera v gori. Nekdaj je ta pošast vsako leto okrog Velike noči s svojim izhodom iz podzemeljskega bivališča na svetlo povzročala lokalne potrese, povodnji ter požirala žive ljudi in živali. Najraje je grabila dorasla dekleta. Cim je pogoltnila mlado deklino, je pustila moške, otroke in stare ljudi pri miru ter izginila zopet nazaj v svoje podzemeljske luknje. Pri takih priložnostih je potok, ki izvira iz gore Gonobitzberg, navadno poplavljal trg Gonobitz in nižje ležečo okolico vse do reke Drann, ki je radi tega tudi stopila čez svoje bregove. Na vsako leto krog Velike noči je trg Gonobitz na opisan način izgubil številne prebivalce in med njimi gotovo najmanj eno doraslo deklico, nakar je bil za leto dni zopet mir. Ljudje so se tega tako navadili, da so nekateri moški predlagali, češ, dodelimo in žrtvujmo prostovoljno sami vsako Veliko noč po enega doraslega dekleta, ki naj ga določi žrebanje, kar nam bo prištedilo izgubo drugih ljudi. Dotičnega dekleta pa lahko lintveru postavimo tam nekje v bližini izvirke našega potoka v gori. Ko bo na ta način dobil našo žrtev, se bo menda takoj vrnil nazaj v goro in gorja bo veliko manj. Temu so se uprle seveda najbolj ženske, stare in mlade, ter so namero seveda v krali preprečile.

Ko se je neke Velike noči — bilo je to zadnjikrat — lintver zopet prikazal ter razen številnih moških, otrok in starcev, požrl tudi najlepše dekle v trgu, je to njenega izvoljenca tako zabolelo, da je sklenil žrtvovati lastno življenje, da bi se zverji maščeval. Celo leto je koval in pripravil tozadevni načrt. Ko je končno prišel zopet veliki teden, je pa odšel v goro ter pri izvirku potoka čakal lintvera, da bi ga napadel, čim se pokaže iz notranjosti gorskega skalovja in zemlje.

Bilo je na veliko nedeljo zjutraj, ko je hraber in na sigurno smrt pripravljen junak po tri dni in tri noči trajajočem čakanju opazil, kako se prihajala zver. Gora se je tresla, kamenje se pokalo, potoki so naraščali in naenkrat se je premaknila velikanska, vratom podobna skala, iz katere je počasi prilezla pošast ter takoj opazila čakajočega napadalca. Mladenič, ki je bil pripravljen iti v lintverovo žrelo po poti, po kateri je šla njegova izvoljenka, je napol svoj lok za streljanje, neustrašno pomeril ter mirno izstrelil puščico v srednje lintverovo žrelo. To se je zgodilo, predno ga je zver s svojim bruhanjem ognja in strupa ter vroče vode zamogla razorožiti in zagrabiti. Izstrelku je bliskovito sledilo njegovo drugo dejanje. Z ostro sulico je zadal lintveru še bodiljaj v s puščico ranjeno žrelo, nakar je šele izgubil zavest ter bil pogoltnjen.

Ves dogodek je opazovalo nekoliko drugih pogumnih mož, ki so gledali vse to skriti v bližini

Izvor velikonočnih šeg in navad

Sirom zemeljske oble imajo narodi različne velikonočne običaje in navade. Vse te šege pa izvirajo iz prevzetih izročil in so stara tisoče in tisoče let. Znanstveni dokazi govorijo o starih poganih, ki so s svojimi pomladanskimi veseljami in slavnostnimi prireditvami, ki so jih vsakoletno ob nastopu pomladi prirejali na čast in v spoštovanje sili, ki je prebujala naravo. Pozneje nastopajoča cerkev je, kakor marsikatero pogansko šego, prevzela tudi navado obhajanja pomladi ter jo proglasila za praznik. Iz tega se je sčasoma prišlo vzporedno z ostalim razvojem do praznika Velike noči ali Vstajenja, ki ga obhaja ljudstvo še dandanes. Cerkev in verski praznik velike noči, kakor ga pozna svet še dandanes, so uvedli in določili nekakor v drugem stoletju po današnjem štetju časa.

Zasledovanja zgodovinskih virov načina pravljanja pomladi so ugotovila, da so nekatera ljudstva že v srednjem veku na popolnoma sličan način obhajala ta praznik, kakor že davno pred njimi izumrli poganski narodi. Sonce, ki so ga pozdravljali, kakor da je obnovljeno in zopet oživel, so čislali s plesi, povorkami, kričanjem, igrami, bojem in ognjem. Manjkalo tudi ni žrtev, ki so jih darovali soncu, ker so gledali v njem nekakšnega vsegamočnega ali božanstvo.

Zimo, ki jih je zapustila, so predstavljali nekateri narodi na praznik pomladi ali vstajenja narave z lutko, jo našemili ter pred zbrano ljudsko množico javno zažgali ali pa kamenjali. Kjer so ljudstva živela ob rekah, jezerih ali morjih, so take lutke na isti način potopili.

V času, ko so ljudje že imeli cerkve oziroma vere, je bila navada, da so na praznik pomladi

ali Velike noči razni verski pridigarji, govorniki in izbrani ljudje po svetiščih ali svetih prostorih svojim vernikom pridigali in jim pripovedovali kaj smešnega. To je predstavljalo po današnjih pojmih nekakšno pomladansko ali velikonočno pravljico, čemur je navadno sledil velikonočni smeh ali razveseljevanje. Mnogo dežel je ta dan prirejale tudi kresove ali velikonočni ogenj. V oženju so navadno vrtili veriverico, konjsko glavo, ali pa kozji rog, kot prošnjo za dobro letino in zdravje živine. Pozneje je cerkev to prižiganje kresov uvedla v svoje obrede in sicer v obliki nošenja lučk na poti v cerkev.

Simbolična jedila velikonočnih jajc, gnjati itd. tudi predstavljajo simbole ali znamenja vstajenja narave ali pa rodovitnosti zemlje. To, kakor tudi v poznejši dobi uvedeno barvanje velikonočnih jajc, je seveda tudi prevzeto iz pradavne ter ohrenjeno po nekod vse do danes. Kakor barvanje jajc, tako je tudi v velikonočnimi zajčki in jagnjeti. V novejši dobi so ljudstva od zajčkov prešla na jagnjeta iz testa. Oboževanje ognja, ki je v Evropi ohranjeno še v mnogih deželah, daje povod, da se istočasno počasti cvetje palmovih vej, pri nas najbolj vrbovih gran, ki cvetijo okrog Velike noči v lepo izgledajočih macah. Kakor nekdanj, se še danes večkrat zakoplje nekaj tega cvetja v zemljo, ker so davno preminuli prvi obdelovalci zemlje verovali, da bo radi tega bolje rodila. Zanimivo je, da se dežele v tropičnih krajih, za svojo istočasno z nami obhajajoče Veliko noč morajo posluževati drugih cvetov kakor mi, ki živimo v Evropi. Tropične dežele namreč nimajo istočasno tudi pomladi, temveč stojijo aprila meseca v drugem letnem času.

Bilder aus dem Kriegsgeschehen

Oberleutnant Lohscheid hat sich als Kommandant eines Panzerzuges bei den schweren Kämpfen um Ternopol besonders ausgezeichnet und wurde aus diesem Grunde im Wehrmachtbericht hervorgehoben.

PK.-Kriegsbericht Lechner (Sch.)

Heftiger Artilleriebeschuss liegt auf den deutschen Stellungen an der Neufeld-Front

Hinten in einer Ecke der Erdhöhle sitzen die Mörder, die zu den Schwadronen und zum Regiment die Meldung des Bataillons zu hören haben. In den wenigen Minuten ihres Ausruhens stellen sie den stärksten Artilleriebeschuss der Amerikaner an der Nettuno-Front.

PK.-Kriegsbericht Gutscher (Sch.)

In einer Lawe der Kriegsmarine

Der Stapellager U-Bootes hat bereits stattgefunden. Im Trockendock werden die restlichen Unterwasserboote fertiggestellt.

PK.-Kriegsbericht Vorländer (All - Sch.)

gradu ter opazili še to, da je zver po prizadetih ranah v žrelu svoje srednje in ranjene glave kazala vse znake bolečin in poškodovanja ter med lžanjem z jezikoma ostalih dveh žrel žalostno ziezla s pogumnim fantom v trebuhu, namaj v notranjost svoje gore.

Po tem dogodku prebivalci okrog lintverove gore niso več videli te pošasti. Vsako leto ob velikonočnih praznikih so pa slišali, kako se leta obrača v svojem brloqu, kakor da bi poskušala nekaj izhod ter se po nekdanji vsakoletni navadi podati na lov za ljudmi. Poškodbe, ki jih je lintver dobil od požirvalnega Gonobitzer-ja, so mu za dolgo dobo odvzele veselje in poqum in šele, ko mu bosta po dolgih stoletjih obe rani zaceljeni in bo dogodek pozabli, se bo neke Velike noči zopet pojavil, ker ga ob nastopu pomladi žene naqon, da bi se polastil človeškega mesa, zlasti pa dekleta.

POLITICNI DROBIZ

Med Poljaki in boljševiki ni sodelovanja. Kakor piše londonski »Observer«, je londonska poljska emigrantska vlada razveljavila svoje dosedanje navodilo, da morajo Poljaki sodelovati s sovjetskimi četami. Vsa prizadevanja glede vpostavitve poljsko-sovjetskega sodelovanja na bivšem poljskem ozemlju so se potemtakem izjalovila.

Zehn Nächte draussen im Deckungsloch

Vom Kriegsbericht Walter Eberhard Döll

PK. Im Osten

Es ist Frühmorgens gegen 3 Uhr. Eine tiefe Dunkelheit, eine rabenschwarze Finsternis lastet über den Stellungen. Wo sind die Sterne, wo ist der Himmel, wo sind die kurzen Weidenstümpfe, die als Deckung immer da waren? Wo sind überhaupt die Dinge, nach denen man sich sonst orientierte? Sie sind verschluckt von der Nacht, aufgesogen von einer Nacht, gegen die noch kein Mensch ankommen konnte.

Der Grenadier im Deckungsloch friert. Es ist nicht gerade kalt draußen. Wenn der Mond schiene oder ein Stern leuchtete in der Niederung, durch einen Wolkenriß, die krumme Weide wäre zu sehen. Es wäre alles ein kleiner Trost in dieser dunklen Einsamkeit. Der Grenadier in seinem Deckungsloch fröstelt wieder. Aber er denkt nicht darüber nach, daß der Schauer von innen kommt. Es ist ja auch nur diese Unwirkliche, das Eingehülltes in das Nichts, das den Soldaten in dieser Nachtstunde einige Sekunden sein Alleinsein verspüren ließ. Denn rechts von ihm hört er deutlich das Knacken des Sicherungsflügels eines Gewehrs. »Natürlich, ich weiß es ja!«

Alle sind sie da.

Seit vielen Nächten liegt die ganze Kompanie draußen. »Die ganze Kompanie!« Da fehlt auch nicht einer, Der Spieß, der Koch, der Kammer-Unteroffizier, die Krankenträger, die Schreiber — alle sind sie da, müssen da sein! Unter ihnen der Kompanieführer. Rechts und links, zwischen ihnen, die Zugführer. Alle liegen sie eng an die Erde gepreßt. Nun schon die zehnte Nacht.

Nun ist es schon mehr als zehn Nächte, daß die Sowjets in diesem schmalen Frontabschnitt, der zum Schwerpunkt einer ganzen Division wurde, Nacht für Nacht angreifen. Allein der Kompanieführer weiß um den Befehl, daß sich die Kompanie zur X-Zeit vom Feinde abzusetzen hat und eine neue Stellung beziehen soll. Aber noch ist es nicht so weit. Noch muß jeder einzelne ausbarren, um in diesem wahnsinnigen Ansturm sein Letztes herzugeben, um den Befehl zu erfüllen. Zehn Nächte ohne Schlaf — zehn Nächte draußen im Deckungsloch — zehn Nächte nichts als laden und schießen und wieder laden und schießen. Da gibt es nur wenige, deren Kraft nicht die letzte Grenze erreicht hätte. Ausfälle entstehen. Der Kompanieführer wurde in der letzten Nacht

In den neubezogenen Stellungen Nördlich Newel haben die Grenadiere in kurzer Zeit wieder Unterstände gebaut, um bei Artilleriebeschuss in Deckung gehen zu können.

PK.-Kriegsber. Elle.

Grenadiere im April Im Panzerschub des Mannschafts-transportwagens sind Mannschaften unserer beweglichen Truppen bis knapp an die HIL heran geführt.

PK.-Kriegsber. Girik (Sch.).

Russische Freiwillige, die sich in immer größerer Zahl zum Kampf gegen den Bolschewismus melden, erhalten in Italien durch deutsche Unteroffiziere ihre erste Ausbildung.

PK.-Kriegsbericht Otfried Schmidt (PBZ — Sch.)

Von der japanischen Marine halbiert Während einer Seeschlacht im Pazifik wurde dieser USA-Kreuzer so schwer getroffen, daß der ganze Bug weggerissen wurde.

(All - Sch.)

Francoski delavci za zmago Evrope. V nedeljo so imeli v Nemčiji vpostavljeni Francozi v Dresdenu svoje veliko zborovanje. Govoril je francoski generalni komisar za delovno vpostavo Bruneton, ki je med drugim izjavil, da podpira več milijonov Francozov s svojim delom Nemčija v boju proti židovstvu, plutokraciji in boljševizmu. V Franciji mnogi pozabljajo, da je vojna in da požar, ki ga je treba pogasiti, ne ogroža samo vzhodnoevropskih narodov in Nemčije, temveč tudi Francijo. Francija — tako je končal Bruneton — mora vpostaviti vse svoje sile za boj Evrope. Nemčija ji pri tem pomaga na hvaležni način.

Prepoved madžarskih listov. Madžarski notranji minister je prepovedal izhajanje listov »Flüggetlenség«, »Magyarország« in »Mai Nap« radi objav, ki ogrožajo interese madžarske države.

Boljševizem je še bolj rafiniran in okrut kot nekdanj. Predsednik letonskih strokovnih organizacij Roja in prošt mesta Libau, dr. Wiswald Sanders, sta prispela te dni v Oslo, kjer sta govorila o eksistenčni borbi letonskega naroda proti boljševizmu. Predsednik Roja je govoril pred zastopniki norveškega tiska in je dejal med drugim: »Boljševizem se prav nič ni spremenil. Sedaj je še bolj rafiniran in okrut kot prej.« Dr. Sanders pa je našteval v svojem predavanju grozote in trpljenje, ki ga je doživel letonski narod po osvojitvi, ki ga je izvedla Sovjetija nad malo Letoneko.

Detonationen der Handgranaten und dem Rattern der Maschinenpistolen jagten sie vorwärts. Ja, sie wollten vorwärts, aber der Schlamm ließ sie keine drei, vier Meter laufen. Sie blieben ganz gemein drin stecken. Es ist zum Verzweifeln. Da hatten schon hier und da einige ihren rechten oder linken Stiefel verloren. Eine Sekunde steht man hoffnungslos da, flucht und zieht und zieht... Dann bleibt auch der andere stecken. Es gibt aber kein Stehenbleiben und auch kein Zurück, und so laufen sie auch ohne Stiefeln, laufen mit ihrem Kompanieführer, der die Pistole in der linken Hand hält und keinen Schmerz mehr verspürt. Und der Bolschewist haut ab. Er hatte damit gerechnet, daß unsere Grenadiere aus diesem Schlamm nicht herauskämen.

Im Geisterlicht der Leuchtgranaten

PK. — Das Wetter war diesig, die Nacht dunkel, die See leicht bewegt. Über die deutschen Boote flogen deutsche Kampfgeschwader hinweg, ihre Bomben nach England tragend. Die Kommandanten und Männer an den Waffen sprachen nicht aus, sie empfanden, aber es erfüllte sie mit freudiger Genußgung, als Verband auf Verband die Insel anflug, während auf den Kreidelfelsen drüben die ersten Abschüsse der britischen Flaksperrre aufblitzten. Die Aufmerksamkeit auf den Booten wurde durch das phantastische Bild dieses rollenden Luftangriffes in keiner Weise abgelenkt. Die Seeleute wußten, daß

den Hand hält und keinen Schmerz mehr verspürt. Und der Bolschewist haut ab. Er hatte damit gerechnet, daß unsere Grenadiere aus diesem Schlamm nicht herauskämen. Durch diesen Gegenstoß wurde die Stellung befähigtem gehalten, und als sich gegen Morgen die Kompanie sammelte, sah sie zwar ziemlich mitgenommen aus. Die Stiefel waren inzwischen völlig im Schlamm versackt, die Uniformen lehmverkrustet — aber der Abschnitt wurde gehalten und konnte zur X-Zeit ordnungsgemäß geräumt werden.

diese dunkle Nacht der Verbündete des Feindes war, mochte er von Seeseite her angreifen oder lauernd unter Land liegen, um einen Überraschungserfolg zu erzielen. Wer diesmal der Überraschte war, wurde erst durch den Ausgang des Gefechts entschieden; denn die Schatten, die der Kommandant des ersten deutschen Bootes plötzlich ausmachte, lagen nur 50 bis 100 Meter voraus. Während der das Erkennungszeichen anforderte, waren die Waffen feuerbereit. Die Antwort der Boote voraus war eindeutig: sie eröffneten sofort das Feuer. Aber auch diese Bruchteile von Sekunden waren kein

entscheidender Vorteil für den Feind, obwohl die Geschosse gut lagen, die Aufbauten trafen und ein Geschütz sofort einige Verwundete hatte. Ehe die ersten Leuchtgranaten dem Feind den Tarnmantel der Dunkelheit von Leibe rissen, warf er die Motore an, glichete phosphoreszierend die Bugwelle der britischen Schnellboote unmittelbar vor dem Steven des ersten deutschen Bootes auf. Mitten in die in Lauerstellung liegenden feindlichen Schnellboote, die jetzt wie ein Hornissenschwarm auseinander stoben, waren die deutschen Boote hineingestoßen. Nach Land und nach der Seeseite drehte der Feind mit hoher Fahrt ab, aber was sind selbst Schnellbootmotore mit vielen tausend Pferdestärken gegen die Rasantz deutscher Geschosse! In gestreckter Flugbahn jagten die See und erfaßten die Fliehenden.

Kaum zwei Minuten waren vergangen, als das erste britische Kanonenboot einen Volltreffer erhielt und augenblicklich mit der gesamten Besatzung wie ein Stein wegsackte. Ein zweites Feindboot floh unmittelbar darauf wiederum durch Volltreffer in die Luft, worauf seine auseinandergeborstenen Teile in der See versanken. Eine grimmige Freude erfaßte die Besatzungen der Boote, die nun alle das Feuer eröffnet hatten. In Sekunden-schnelle waren immer wieder Richtung und Seite bestimmt, und wie ein Orkan brachen die Salven

UMNI KMETOVALEC

Zemljo prav obdelovati je velika umetnost!

(Kdor ne verjame - in tudi, kdor verjame - naj bere!)

Najprej kratek pogled v zgodovino:

Za časa naših pradedov, pradedovnih obdelovalcev naše zemlje, ni smel vsak posameznik kmetovati in zemljo obdelovati po svoje, kakor bi se mu zljubilo ali na misel prišlo, temveč se je moral ravnati po navodilih »staroste« ali »župana«, ki je bil vedno star in izkušen mož. In prav je bilo, dokler je bilo tako! Zakaj, če kje, velja glede obdelovanja zemlje načelo: »Izkušnja je več vredna kot mošnja zlata!« — in ker je pač za nabiranje izkušenj potrebno mnogo let, zato je izkušen človek samoposebi le starejši mož, ne pa golobrad mladenič. Torej bi smeli reči tudi: »Starost je modrost!« Modri, izkušeni, stari možje so torej včasih ukazovali in svetovali vsej okolici, kdaj naj orjejo, kdaj sejejo, kdaj žanjejo. Kdor jih je ubogal, je bil deležen bogate žetve, kdor ne, je žel plevel. Seveda mnogi niso mogli verovati, da bi njihovi staroste sami od sebe imeli toliko modrost, zato so nastale pravljice, ki jih še dandanes pripovedujejo naše babice svojim vnukom, da so dobre »vile« obiskovale poštene in modre ljudi, da so jim svetovale pri obdelovanju zemlje, pri setvi in žetvi.

V srednjem veku so se razmere do dna izpremenile. Večina naše kmečke zemlje je prešla v roke graščakov in prej svobodni kmetje so postali »tlačani«, ki so morali graščakom brezplačno, na »tlaki« obdelovati zemljo. Začetek in način dela je odredil »grajski valpet«, ki je bil navadno pač zmožen dreti ljudi, ne pa zemlje. Spominimo pa se, da star kmečki pregovor trdi, da pravi zemlja poljedelcu: »Deri ti mene, če ne, bom jaz tebe!« Ker srednjeveški graščaki niso znali »dreti zemlje«, to se pravi, jo pravilno obdelovati, in ker so pač kmetje na tlaki bolj »po tlačansko«, to je površno, delali. — nam ne bo težko razumeti, zakaj je zemlja za časa graščinskega gospodarstva dajala tako skromne pridelke. Seveda — še slabše pridelke so dobivali s delavi le slabše njive; — a še od tega skromnega pridelka so morali dajati graščaku deseti del žetve »desetino«.

Pred dobrimi sto leti pa so se razmere glede obdelovanja zemlje pri nas spet docela predukačile. Prej tlačanski kmetje so postali svobodni in tudi velik del graščinskih njiv je bilo razdeljenih med kmete.

Odslej je lahko vsak gospodaril, to je, obdeloval svojo zemljo po svoje. Vsakemu kmečkemu gospodarju je bila dana prilika, da pokaže, kaj zna in kaj zmore. In kakšne so bile posledice?

Četudi so bile ob času kmečke osvoboditve skoro vse kmetije prilično enako velike, je v teku kratkih desetletij ta »enakost« izgubila: mnogi kmetje so prišli na boben tako, da so morali njihovi otroci obdelovati kot »hajtarije« ali »kajžarije« nekdašnje svoje zemljo onim sosedom, ki so

umetnost obdelovanja zemlje umeli bolje od njihovih očetov, in ki so zato ne le svojo zemljo obdržali, marveč lahko prikupili na vsakih par let še lep kos zemlje. Seveda tudi zdaj mnogi niso verjeli, da je vse to moč poče razložiti naravnim potom: trdili so, da znajo njihovi sosedje »coprati« in da jim gre zato vse tako posreči, — a njim samim da »je coprano«, in da zato zemlja ne da pridelka. In namesto, da bi skušali posnemati »copranje« svojih pametnejših sosedov, so se kmečki gospodarji trumoma izseljevali v Ameriko, na Westfalsko, v domače rudnike, v mesta.

Ta razvoj, ta »beg s kmetov« lahko opazujemo še dandanes. Ne smemo trditi, da ga povzroča samo okoliščina, da zna en kmečki gospodar bolj obdelovati zemljo kot drugi, — toda upravičeno smemo trditi, da je prav od tega, ali in kako zna kmet svojo zemljo obdelovati, v veliki meri odvisen njegov obstanek na domači grudi.

Zemljo prav obdelovati, pa je velika umetnost, smo rekli. In čimdalje in čimbolj se razvijajo kmetijsko strokovne vede, toliko bolj učeni možje spoznavajo, kako velika umetnost je pravilno obdelovanje zemlje in — kako malo nam je še ta umetnost poznana!

Da, učenjaki so morali spoznati celo, kako so dolgo vrsto let nad našo kmečko zemljo grešili, snov, razpadlo kamenje in nič drugega. Zato so — grešili zato, ker so mislili, da je zemlja mrtva snov, razpadlo kamenje in nič drugega. Zato so tudi tako ravnali z njo in učili kmeta, tako z njo ravnati. Zadnja desetletja so bila desetletja, ko se je z nezasišano hitrostjo razvijala velika obrt, industrija, tovarne. Učenjaki so raziskovali snovi, iz katerih sestoji ta ali ona stvar na svetu, — pa so začeli te snovi v tovarnah na veliko proizvajati in tako umetnim potom takorekoč ponarejati naravne stvari. Tako so znali kmalu delati umetni kamen: beton in opeko, umetni les, umetno volno in bombaž, in tako dalje in dalje.

Opoqumljeni po teh bleščočih uspehih, pa so se učenjaki spravili tudi nad zemljo in kmetijstvo. Ugotovili so kaj kmalu, iz kakih snovi so sestavljene kmetijske rastline in njih pridelki, in so pravilno sklepali, da, ker rastline iz zemlje rastejo, mora zemlja vsebovati te, v rastlinskem telesu ugotovljene snovi, v dovoljni meri, ako hočemo dosežati obilne pridelke in vendar zemlje ne izčrpati. Da, učenjaki so dognali tudi, da morajo biti te hranilne snovi rastlinam v natančno določenem razmerju v tleh na razpolago, ker sicer dober pridelok ni moč. In ker so na podlagi preiskav zemlje dognali, katerih rastlinskih hranilnih snovi v zemlji navadno primanjkuje, so se domislili, da bi bilo moč poče, te hranilne snovi umetno v tovarnah proizvajati ter jih zemlji po potrebi dodajati.

Tako so nastala »umetna gnojila«, ki so v resnici po nekod in za nekaj časa dvignila pridelke zemlje do prej neslutene višine.

Prav tako so učenjaki kmalu ugotovili tudi, da potrebujejo rastlinske koreninice za uspešen razvoj dovolj zraka v zemlji. Takoj so našli od pomoči: zemljo je treba jeseni globoko preorati, da pozimi dobro premrzne — pa je vse v redu.

Tako so bili kmetijski učenjaki pred kakimi dvajsetimi leti, in tako je večina »naprednejših« kmetov še dandanes mnenja, da je za dobro in pravilno obdelovanje zemlje najvažnejše to dvoje: zadostno in pravilno uporabljanje umetnih gnojil, ter zimsko globoko oranje njiv.

Svet in kmetovanje z obdelovanjem zemlje vred bi lahko odslej mirno teklo, kot tečejo mirno stroji v tovarnah, ki brez napak in brez motenj izdelujejo blago, kakršno in kolikor hoče tovarnar. Vsak stroj uboga rad in brez odpora...

Toda glej čudo! Naša zemlja, »mrtva zemlja«, — pa vendarle ni hotela in noče vselej ubogati!

Učenjaki poljedelstva so morali radi ali neradi kmalu priznati, da se njihovi takorekoč »tovarniški recepti« za obdelovanje zemlje niso obnesli povsod in za vedno enako. Da, marsikdaj se je celo dogodilo, da je star in sključen kmečki očanec, ki ni nikoli slišal »o naprednem kmetijstvu«, ki pa je znal na pamet na tisoče starih rekov in pregovorov in se po njih ravnal, — zgodilo se je torej kaj čisto, da je tak očanec več pridelka odpeljal s svoje njive, kot pa »napredni«, ali celo »šolani« sosed, z vsemi svojimi umetnimi gnojili in z zimskim globokim oranjem.

Seveda se je ob takih primerih začel vsak tak »napredni« poljedelec praskati za ušesi; a če je bil res napredka željan, je začel tudi razmišljati, zakaj tako.

Razmišljati so začeli pa tudi kmetijski učenjaki. In po dolgem in vsestranskem razmišljanju so sklenili, zavreči »novo vero« o obdelovanju zemlje, na katero so oni in je moral vsak napredni kmet prisegati skoraj pol stoletja, ter so spet priznali veljavo starim naukom, katere so z ugotovitvami in izsledki nove dobe le izpopolnili.

Glavne resnice te najnovejše in vendar že tisoč let stare »vere o obdelovanju zemlje« so:

1. Zemlja ni mrtva rudnina, marveč je v svoji rodovitni plasti živ svet zase; v vsaki pesti rodni zemlje živi na milijone majčkenih živih bitij najrazličnejših vrst.

2. Obdelovanje zemlje ima predvsem namen, da pospešuje razvoj onih malih živih bitij v zemlji, ki s svojim obstojem in delovanjem koristno učinkujejo na rast in razvoj kmetijskih rastlin.

3. Vprav zato, ker je rodna ali »orna« plast zemlje v prvi vrsti bivališče neštetihih živih bitij, ne smemo spravljati z oranjem te žive plasti zemlje pregloboko, ker bi s tem življenje v tej zemlji zamorili; iz enakega vzroka pa ne smemo spravljati na površje spodnjih, mrtvih zemljskih plasti, kajti te ne vsebujejo za uspešni razvoj kmetijskih rastlin potrebnih malih živih bitij, ali vsaj ne v dovoljni meri. Globoko oranje zato mnogokrat zavre, namesto pospeši rodovitnost zemlje.

4. Ker je rodovitnost zemlje tem večja, čimbolj globoko sega plast žive zemlje, to se pravi, čimbolj na globoko žive v zemlji ta mala živa bitja, si mora kmetovalec prizadevati, da zemljo obdeluje tako, da ustvarja možnost, da se lahko življenje v zemlji razvije v čim večjo globino.

5. Ker že s prostim očesom lahko ugotovimo, da je zemlja prav različna glede na svoje sestavine, na lahkotnost ali težavnost obdelovanja, na zadrževanje vode in tako dalje; — in ker na drugi strani spet lahko ugotovimo, da je na primer pšenica ali krompir iste sorte enak po svoji zunanosti in po svoji notranji sestavi na vseh vrstah zemlje (ne loči se niti kruh niti v oblikah krompir, ki je zrasel na težki flovnati zemlji od kruha in krompirja, ki je rasel na lahkih peščenih tleh), — iz teh dveh opazovanj lahko pameten človek sklepa, da potrebuje ena in ista rastlina vedno isto povsod enake pogoje za svoje uspevanje, da celo enake vrste teh malih živih bitij v tleh; sklepa se lahko nadalje iz dejstva, da imajo različne vrste zemlje tako očitno različne lastnosti, da v raznovrstnih zemljah pogoji za rast posameznih rastlin niso enaki, marveč tako raznovrstni, kakor je raznovrstna zemlja sama. Če torej zahteva ena in ista rastlina za svoje uspevanje vedno in povsod enake pogoje in če raznovrstne zemlje ne nudijo rastlinam takih enotnih, marveč najraznovrstnejših pogojev za rast, sledi iz tega, da je namen obdelovanja zemlje, da spreminja od narave dane različne rastne pogoje v vsaki zem-

der Geschütze über den Feind herein. Der Briten wehrte sich verbissen, er versuchte den deutschen Verband in die Zange zu nehmen und setzte einen neuen Schwarm von Seeseite her an. Aber wie die ersten Boote, so hatten auch diese schlechte Karten. Aus dem Jäger war der Gejagte geworden! Jede Bewegung enthüllte die Leuchtgranaten, und der Feind, seines größten Schatzes, der tarnenden Dunkelheit beraubt, vermochte nicht, ungesehen in Schußposition für seine Torpedos zu kommen. So wie sein Ansatz immer neuer Gruppen nicht aufhörte, wie seine Anläufe nicht abriessen, so gab es keine Lücke in unserer Feuerwand, die er zu durchstoßen vermochte, um in den toten Schußwinkel zu kommen.

Nach weiteren Minuten wurde das dritte Boot in Brand geschossen. Über die gesamten Aufbauten hinweg stand es in Flammen, immer wieder eingedeckt von Geschossen, die sein Schicksal besiegelten, das sich in einer gewaltigen Explosion erfüllte. Ein fast 100 Meter hoher dicker Rauchpilz stand über der Unterquangsstelle! Ein viertes Boot folgte $\frac{3}{4}$ Stunden lang lag es brennend gestoppt bis es auseinanderplatzte. So dicht unter Land erfolgte die Explosion, daß sie von dort aus

beobachtet und der Unterquang den von Gefechtsfeld bereits abgelaufenen deutschen Booten gemeldet werden konnte.

Noch zweimal versuchte der Feind, den deutschen Verband anzugreifen. Von achtern liefen diesmal sechs feindliche Boote an, aber sie wurden von dort stehenden deutschen Booten sofort unter Feuer genommen und, an Steuerbord passierend von Boot zu Boot weitergereicht, so daß sie sich vor den Breitseiten nur durch Einnebeln zu retten versuchten. Eine weitere Gruppe, die von Land anlaufend, 500 Meter vor dem ersten deutschen Boot den Kurs unseres Verbandes schnitt, verschwand ebenfalls nach kurzem Feuerwechsel. Innerhalb 25 Minuten waren vier feindliche Schnellboote vernichtet worden und mit Mann und Maus in den Fluten versunken. Im geisterhaften Licht der Leuchtgranaten, das gleich einem konstanten Wetterleuchten bis zum Horizont das Gefechtsfeld erhellte, lag dicht über der See wie das zurückgelassene Panier des fliehenden Feindes, die sich langsam auflösende Tarnfahne künstlichen Nebels.

G O S P O D A R S T V O

Ortsbauernführer Velike Nemčije

60.000 mož skrbi na odgovornih mestih za uspeh pridelovalne bitke

Ravno sedaj, ko se pričinja pomladansko obdelovanje njiv za jare posevke, se radi spominjamo Ortsbauernführer-jev, ki opravljajo svoje težko delo, ne da bi zato prejeli kake nagrade. Ortsbauernführer-ji so mnogo videti v javnosti, zato pa je njegovo delo vidno tembolj na celokupnem sektorju nemškega prehranjevalnega gospodarstva. Ortsbauernführer-ji so tisti možje, ki po nalogu Reichsnährstanda odlično sodelujejo pri zavarovanju nemške prehrane. V žilavem, nikdar počivačem delu ustvarjajo predpogoje za izvedbo vseh potrebnih ukrepov.

Meščani si navadno niti ne morejo predstaviti, da ukrepi na prehranjevalnem sektorju nimajo nič skupnega z ukrepi v industriji, obrti, trgovini itd. Kmetom ni možno zapovedovati, da naj sejejo danes to, jutri ono. Tu je Ortsbauernführer, ki mora kmetom šele obrazložiti, zakaj neki je treba na primer sedaj saditi več poznega krompirja itd. Ortsbauernführer je pod vsemi okoliščinami navezan na prostovoljno sodelovanje kmetov. — Ortsbauernführer pozna zemljo svojega okoliša in znanost mu je, koliko se lahko zahteva. On je tisti, ki bo vedno vedel oceniti, koliko oddaje premora ta ali ona kmetija. Ortsbauernführer ve, kako velike

so ploskve, ki so posejane ali posajene z različnim sadežem. Vsako leto primerja rezultate in lahko nato sklepa o vpostavi bodočega leta.

Smernice in parole, ki jih izdaja vodstvo prehranjevalnega gospodarstva, je treba za vsako kmetijo posamezno koristiti. Tu je zopet Ortsbauernführer tisti, ki izvaja za vsako kmetijo praktične zaključke. Tako Ortsbauernführer tako rekoč hrbenica celokupnega nemškega prehranjevalnega gospodarstva. Ortsbauernführer je pa tudi odgovoren za tržno storitev svoje vasi. Določanje količin za oddajo zahteva znanje glede delovnih pogojev eleherne kmetije, obenem pa tudi čut pravičnosti, če treba, pa tudi primerno trdoto. Na ta način je smatrati 60.000 Ortsbauernführer-jev po vsej Nemčiji kot tiste možje, ki stoje na fronti pridelovalne bitke v prvih rovih. Od njihove volje za vpostavo je čestokrat odvisno, v kakem obsegu bo tudi zadnja hribovska kmetija razumela parole za pridelovalno bitko in za voljo do oddaje. Trenutno je nemška vas zopet na delu, da bi tako z razpoložljivimi delovnimi silami in sredstvi dosegla produkcijo, ki bo s prehranjevalnega vidika ustvarila vse pogoje za zavarovanje nemške dokončne zmage.

O D R E D B E

* Nove odredbe. Izšla je 6. številka lista Verordnungs-u. Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark, ki vsebuje sledečih 11 točk: 1. Določbo o ukrepih zoper družinske pripadnike sovražnikov države na Spodnjem Štajerskem. 2. Razglas o imenovanju Kreisbeauftragter-jev für Naturschutz (pooblaščenca za zaščito narave). 3. Odlok o poenostavljenju gospodarskih, blagajniških in računskih zadev Kreis-om spadajočih občin na Spodnjem Štajerskem. 4. Določbo 2/44 o uvedbi živinsko-gospodarskih ukrepov na Spodnjem Štajerskem. 5. Določbo o pridelovalnih cenah in trgovskih zaslužkih za cepana drva na Spodnjem Štajerskem. 6. Odlok, zadevajoč stare in odpadne enovi šolskih zbirnik. 7. Odlok, zadevajoč ureditev učnih tečajev za Schulhelfer-je, s pomočjo pooblaščenca za šole. 9. Odlok zadevajoč velikonočne in binkošne praznike leta 1944. 10. Odlok, zadevajoč zgodovinsko knjigo za glavne šole. 11. Odlok, zadevajoč učne knjige za pouk naravoznanstva v II. razredu glavne šole.

* Ukrepi zoper družinske pripadnike sovražnikov naše države. V najnovejši izdaji svojega uradnega glasila je šef civilne uprave izdal odlok, s katerim so Landrat-i dobili pooblastila, da v najkrajšem času nasilnim potom odstranijo iz njihovih posestev vse svojce: banditov, vojaških ubežnikov, ubežnikov pred vojaškimi nabori ter po banditih nasilno rekrutiranih Spodnještajercov.

stremljenje, ki ga ima marsikateri naš kmečki gospodar: da hoče namreč biti za vsako ceno vedno in povsod prvi, — prvi tudi spomladi na njivi!

Nikarte tako, ljudje božji! Naqlca ni vselej dobra! Nikoli pa ne pri spomladanskem obdelovanju težkih zemelj!

Dokler ni spomladi zemlja toliko osušena, da se ne prijemlje na čevlji, ne smemo niti z nojo stopiti nanjo brez škode! Kaj šele, če tako premokro zemljo orjemo, ali pa gnoj navažamo nanjo!

Pa tudi takrat, ko se je zemlja na površini že dovolj osušila in dobila svetlo barvo, moramo biti previdni. Bog vé namreč, če ni zemlja že par prstov pod površino še mokra in mrzla! Zato bo pameten kmečki gospodar vzel motiko in bo na različnih mestih njive zemljo za brazdo na globoko preizkusil, če je že dovolj suha. Če je za globino brazde zemlja že dovolj osušena, bo šel kmet zadovoljno domov in bo — še par dni počakal. Kajti, pomisliti moramo, da je morda, ali pa skoraj gotovo premokra plast zemlje tik pod ornico. Če bi začeli že orati, bi preveč stečkali to plast in nastala bi tik pod brazdo trda, opeki podobna plast, skozi katero rastlinske korenine ne morejo prodrati.

Spomladi naj se nam torej na njivo ne mudi, razen če imamo lahko, pečeno zemljo, kjer je tre-

Hkrati morajo naštetim zapleniti njihovo premoženje.

* Razpošiljanje nujnih poštne paketov. Poštna uprava odpremlja nujne pakete z najbolj hitrimi prevoznimi sredstvi, kakor na primer v železniških poštne vozovih D-, brzih in osebnih vlakov, medtem ko prevažna navadne pakete večinoma v tovornih vlakih, zlasti če so namenjeni na velike oddaljenosti. Poseben postopek z nujnimi poštnimi paketi je preje bil minimalen ter ni zahteval mnogo dela in tudi ni delal nikakšnih težav, ker je bilo v prometu tudi veliko več osebnih vlakov. V zadnjem času je pa število nujnih paketov tako naraslo, da jih pri najboljši volji ne bo mogoče odpremljati še nadalje na sedanji način. Ukinitve raznih vlakov osebnega prometa ter že itak omejen prostor na kolodvorskih postah daje povod, da se uporablja samo za razpošiljanje nujnih pi-semskih pošiljk, ker tudi vlaki ne stojijo tako dolgo po postajah, da bi se natovorilo in iztovorilo tako velike količine paketov. Zato poštna uprava prosi, da bi se nujne pakete pošiljalo res samo v nujnih primerih. Za slučaj, da ostane ta oklic brez uspeha, se lahko pripeti, da se bo res nujne pakete moralo pošiljati kakor navadna, s tovornimi vlaki.

* Dovoljeno sprejemanje paketov iz Ljubljane. Pošiljanje poštne paketov v težini do 5 kg iz pokrajine Ljubljane je zopet dovoljeno.

Širite Štajerskega Gospodarja!

ba skrbeti s pravilnim rahljanjem površine, da se zimska vlaga kolikor mogoče ohrani.

S setvijo oziroma sajenjem rastlin samih, pa naj se nam tudi na lahki, pečeni, rahli zemlji ne mudi preveč. Saj — dokler ni zemlja dovolj topla, itak ne more nobeno seme odgnati! In razen ovsa potrebujejo vse naše spomladanske kmetijske rastline precej visoko toploto v zemlji, da morejo začeti kaliti in rasti. Če torej sejemo ali sadimo prezgodaj, dokler je zemlja še premrzla, imamo samo škodo: po eni strani si pokvarimo zemljo, po drugi strani pa je nevarnost, da nam seme, ki leži cele tedne v tleh, ne da bi kalko, poberejo vrane. Pri krompirju in koruzi pa je posebno v težji zemlji še nevarnost, da nam seme oz. krali segnijo, kar se pri teh dveh rastlinah posebno ob pomladih, ko je dolgotrajno varlo deževno vreme, kaj pogosto zgodi.

Edino rastline, ki potrebujejo več časa, da se luska semena omeha, smemo sejati zgodaj: deteljo, peso, korenje, sončnice itd. Toda tudi pri setvi teh vrst semena bi bilo najbolje, če bi sejalec »nosil noge za vratom«, da bi manj zemljo poteptal. In zagrabiti smemo tako zgodaj sejano seme le z grabljami, ker bi konj napravil preveč škode.

Kdor hoče obilo pridelka jeseni imeti, spomladi ne sme na še prevlažno njivo hiteti!

lji v enake ali vsaj podobne, to je vedno v take, kakršne zahteva rastlina, ki jo trenutno pridelujemo. Sledi pa tudi druga ugotovitev, da je namreč treba vsako zemljo in za vsako kmetijsko rastlino drugače obdelovati, ako hočemo doseči enak uspeh.

Da dosežemo enako rahlost, bomo morali eno vrsto zemlje rahljati z grobačem, drugo pa valjati z valjarjem; da dosežemo primerno vlažnost tal, bomo morali nekatere vrste zemlje obdelovati tako, da bodo vlaga kar najbolje zadrževale, — a drugo zemljo spet tako, da se bo vlaga v čim večji meri in čim hitreje zmanjševala. In podobno v vseh ostalih učinkovanjih na posamezna svojstva zemlje.

Končno načelo, ki ga izvajamo iz vseh teh sklepov, pa se glasi: Ker zahtevajo istovrstne rastline vedno in povsod enake rastne pogoje v zemlji, in ker je treba v različnih zemljah ustvarjati te pogoje na različne načine, je vsak enoten recept za obdelovanje zemlje nemožna. Kolikor zemelj in kolikor let — toliko načinov obdelovanja zemlje! Kar se na eni njivi obnese, ni rečeno, da bo dobro učinkovalo na sosedovi, in če sem s kakim načinom obdelovanja zemlje dosegel uspeh lani, ko je bilo tako in tako vreme, se še ne smem zanesti, da bo tak način obdelovanja pravilen in uspešen tudi letos, ko bo morda vreme čisto drugačno! Za pravilno obdelovanje zemlje je potrebno, da vsak kmetovalec svojo lastno zemljo dobro pozna, da jo opazuje in da si dobro zapomni v teku let nabrane izkušnje, tako lastne, kakor tudi svojega očeta in deda.

6. Kar se tiče gnojenja, je treba dati spet domačemu hlevskemu gnoju ono častno prvo mesto, ki ga je imel v našem poljedelstvu tisoče let, in s katerega so ga »umetna gnojila« za nekaj desetletij pregnala. Dokazalo se je namreč, da »umetna gnojila« sicer lahko izboljšujejo in povečujejo učinek gnojenja s hlevskim gnojem, da pa ga ne morejo na nobeni zemlji za trajno nadomestiti! Dandanes vemo že tudi, zakaj ne: zato, ker hlevski gnoj prinaša v zemljo črno prst ali »humus«. Ta humus pa je edina hrana vsem onim milijonom malih živih bitij, ki njivsko zemljo oživljajo in jo napravljajo rodovitno. Čimbolj je zemlja sama po sebi revna in nerodovita, pečena ali kamenita, tem več in tem pogosteje ji moramo gnojiti s hlevskim gnojem in tem manj ga moremo nadomestiti z umetnimi gnojili. Narobe pa je v zemlji, ki je že od narave »humozna« »črnična«, kakor so n. pr. naplavljene zemlje na ravninah ob velikih rekah, hlevski gnoj lahko celo škodljiv, kajti tudi »preveč dobrega ni dobro«, — je vedel že Ribničan Matevž, ki je devet vrst mleka eno za drugim snedel in ga je zato trebul bolat...

Taki so torej najnovejši temeljni nauki o pravilnem obdelovanju zemlje. Priznavamo, da zahteva ta »nova vera« od kmečkega gospodarja mnogo več, kot pa mu je bilo potrebno znati doslej.

Kmečki gospodar, ki hoče biti dandanes »napreden poljedelec« se mora ravno tako poznati s sestavo, kakovostjo in svojstvi zemlje na vsaki svojih njiv, kot mora dober živinorejec poznati vse lastnosti, vse prednosti in vse napake vsake od svojih živali v hlevu.

In ker je v desetletjih »tovarniškega obdelovanja zemlje« v nas otopel naraven čut, se moramo znova začeti učiti, da bomo znali razločiti, da-li je zemlja zdrava, ali bolna, in če je bolna, kaj da ji ni prav. Prosimo, ne smejte se, če govorimo o zdravi in bolni zemlji! Kajti v najnovšem času so učenjaki svetovnega slovesa (n. pr. prof. dr. A. Sekera, J. Görbing itd.) potrdili, kar so naši dedje dejali: da je tudi zemlja lahko bolna, da lahko odmrije, da jo lahko zdravimo in podobno. Ako bo količjak mogoče, bomo v kratkem objavili poseben sestavek o zdravi in bolni zemlji, kako eno od druge razločimo in kako bolno zemljo zdravimo.

Za danes opozarjamo samo na eno, zelo važno okolnost, ki je posebno važna sedajle v času spomladanskega obdelovanja zemlje. Dokazano je namreč, da zbol, to je, skvari svojo rodovitnost, zemlja največkrat zato, ker spomladi začnemo z obdelovanjem, preden se je dovolj osušila. Posebno pogosto se to zgodi na težjih zemljah! Spomladi pokvarjena zemlja se ne izboljša celo leto, da marsikdaj se poznajo sledovi napak, storjenih pri obdelovanju spomladi, leta in leta, celo desetletja. Tudi o tem se lahko vsak kmet sam prepriča na način, ki ga bomo opisali pri sestavku o zdravi in bolni zemlji.

Če pa je obdelovanje mokre zemlje spomladi tako zelo škodljivo, potem pa je škodljivo tudi

MALE VESTI

* **Visoka starost.** Dne 2. aprila je obhajal 72-letnico svojega življenja lončarski in pečarski mojster Franz Adamič iz Marburg-a. Jubilar se še seveda pridno udeležuje v svojem poklicu.

* **Steirischer Heimatbund razpisuje nagrade.** Omejitve, ki jih zahteva vojna, otežujejo možnost nabavljanja daril za poroke, rojstva in podobne priložnosti. Da bi se temu odpomogli, je organizacija Steirischer Heimatbund razpisala tekmo za darila za rojstne in poročne proslave v višini 50 in 500 RM. Tozadevne izdelke je predložiti na naslov Amt für Kultur bei der Bundesführung des Steirischen Heimatbundes, Marburg-Dr., Tauriskerstraße 12.

* **»Steirerland«.** Izšla je 3. številka lista »Steirerland«, izdaja za Spodnjo Štajersko. Na prvi strani je radi tretje obletnice Führer-jevega obiska naše spodnještajerske prestolnice, ki se je vršil dne 27. aprila 1941, slika Führer-jevega ogleda razrušenega državnega mostu v Mariboru. Uvodni članek, ki je tudi posvečen tretji obletnici osvoboditve Spodnje Štajerske, je izpod peresa Bundesführer-ja Franz Steindl-a. Osmo in deveto stran krasijo slike, ki spominjajo na osvoboditev in na delovanje Spodnještajercev, odkar je zopet pod nemško upravo. Nadaljnjo vsebino izpopolnjujejo prispevki Anton Paul Keller-ja, Otto Kerschitz-a, Josef Martin Bauer-ja in Viktorie Roer. Dobro izbrano je tudi gradivo humorističnega dela lista. Poročila o odlikovancih iz vseh Ortsgrupp Spodnje Štajerske zavzemajo sedem strani, znak, da prejemajo naši vojaki iz dneva v dan več hrabrostnih odlikovanj, kar bo naše vojake kot bralce tega, za nje namenjenega lista, gotovo v veliki meri zanimalo, ugažalo jim bo pa seveda tudi vse ostalo koristno čtivo.

* **Smrt pomembnega Marburger-ja.** Nedavno je umrl, star 74 let, znani socialni in konstitucionalni higijeničar in profesor in doktor medicine J. Kaup, ki je bil rodom iz Marburg-a a. d. Drau. Ta naš rojak, ki je v znanstvenem svetu dosegel visok ugled, je kot prepričan nacionalsocialist radi svojih nazorov moral v Avstriji za časa Dollfuß-a zapustiti državno službo ter se je podal v Nemčijo, kjer je živel in deloval vse do svoje smrti.

* **Visoka starost.** Dne 4. aprila je dovršil 82. leto starosti zidar in godbenik Vinzenz Walcher iz Marburg-a. Kljub svoji starosti je ta mož še čil in zdrav ter še vedno opravlja svoje poklicno delo.

* **Spodnještajersko delavstvo je agilno.** V Kreisu Marburg-Stadt so minuli teden priredili več delavskih zborovanj po tovarnah in delavnicah. V dveh podjetjih sta med drugim govorila Kreisführer Strobl in Führungsamtsleiter Pq. Treml. Na obeh velikih shodih se je pokazalo, da je naše delavstvo na višku v pogledu dela in izvrševanja svo-

jih dolžnosti. Poslušalci so napeto poslušali izvajanja obeh govornikov, ki sta dobro obdelala vse gospodarske in oboroževalne probleme ter končno podala tudi sliko o političnem in vojaškem položaju.

* **Ljudsko gibanje v Marburg-u.** V drugi polovici meseca marca je bilo Standesamt-u prijavljeno: 76 rojstev (zadnjič le 44), od teh 39 dečkov (zadnjič 23) in 37 deklic (zadnjič 21), dalje: 60 smrtnih slučajev (zadnjič 49), od teh 32 moških (zadnjič 30) in 28 žensk (zadnjič 19). Na Standesamt-u sklenjenih porok je bilo 35 (zadnjič le 12).

* **Presenečenja v ljudskem gibanju.** Kakor je iz današnjega poročila razvidno, je prinesla druga polovica meseca marca na celi črti presenečenja. Predvsem se je število rojstev zopet povrnilo k normalnemu stanju (od 44 na 76). Preko normale pa je poskočilo število smrtnih slučajev (od 49 na 60), vzdržuje pa se večje število umrlih moških kakor pa žensk. Razveseljivo pa se je dvignilo število civilnih porok (od zadnjič le 12 na 35).

* **Smrtna kosa.** Naš rojak in preseljenec iz Rann-a, gospod Anton Stainko, ki živi v Freiburg-u (Sachsen), nam poroča sledeče: »Dne 27. marca t. l. se je po kratki mučni boleznii pretrgala nit življenja komaj 23letnemu Josef-u Scheler-ju, ki se je rodil v Gaber-ju, Kreis Rann. Pokojni je živel v preseljeniškem taborišču Pilgrashheim-Striegau, kjer zapušta svoje brate in sestre. Scheler je bil splošno priljubljen fant ter ga bodo njegovi sorodniki, prijatelji in znanci obdržali v lepem spominu.«

* **43 otrok je rodila.** Glasom uradnih zapiskov je leta 1904 umrla neka gospa z imenom Barbara Schmotzerin, žena Adama Stratzmann-a v Bönlghaden-u v deželi Württemberg. Ta žena je glasom uradnih listin rodila 43 otrok, ki so jih takrat naslikali na veliko sliko, ki se še danes nahaja v tamkajšnji farni cerkvi ter predstavlja redkost, ki je menda ni dosegla še nobena druga žena. Po enega otroka je rodila osemkrat, dvojčke je imela petkrat, trojčke štirikrat, šestorčke enkrat in sedmorke enkrat. Od teh je bilo 28 fantov in 15 deklic. Značilno je, da so glasom seznamov mrtvih, vsi ti otroci umrli v starosti izpod 9 let.

* **Smrt v vrstah naših preseljencev.** Preseljenka iz okraja Rann, gospa Maria Turschitsch, ki živi v preseljeniškem taborišču Weingarten I pri Ravensberg-u (Württemberg) nam poroča, da je umrla njena rojakinja, preseljenka, Toni Baiz-Meschitsch, stara komaj 38 let. Njena zibelka je tekla v Großdorf-u pri Gurfeld-u, Kreis Rann.

* **Družina z enajstim otroki.** Viničarska zakonca Stefan in Maria Hoinik v Oberpulsgau-u, stanujoča v Kohlberg-u št. 13, Kreis Marburg-Land, sta nedavno dobila dvojčke, in sicer fanta. Zakonca imata sedaj vsega 11 živih otrok.

Wachtposten auf Samos

Unablässig beobachtet der Posten das Meer. Zu seinen Füßen liegt das Städtchen Tiganli. Über die schmale Meerenge grüßen die Berge der Türkei herüber.

PK.-Kriegsber. Zwilling (Sch.)

* **Rokodelski poklic so dobri.** V Kreis-ih Cilli, Trifail in Rann so marca t. l. imeli pomočniške izpite za dvanajst obrtnih združenj. K izkušnjam je prišlo 121 učencev, od katerih je položilo izkušnje z odliko 20. Pri vseh izpiti je komisija lahko ugotovila, da je od leta do leta opažati vedno večji napredek in izboljšanje v našem rokodelstvu, odkar je zopet pod nemško upravo.

* **Otvoritev Landdienstlager-ja v Kulmburg-u pri Friedau-u.** V Kulmburg-u pri Friedau-u so na slavnosten način otvorili Landdienstlager, kjer bodo Solahi in vzgojevali fante za obmejne kmetovalce. Otvoritev je izvedel Bundesführer Steindl, navzoči so pa bili HJ-Gebietsführer Danzinger, Kreisführer Bauer, Kreisbauernführer Straschill, Bannführer Wibmer in lepo število častnih gostov. Bundesführer je v svojem govoru podčrtal, da je Kulmburg, ki leži ob meji, odlično izbran kraj za taborišče. Fantom, ki so si izbrali poklic obmejnih kmetov je čestital ter izjavil, da polaga Führer ravno na njihov poklic ogromno važnost in se bo obmejne kmetije, ki bodo stale kot predstavniki in čuvarji naših državnih mej ter se dobro razvijale in cvetele, uredilo po zmagi.

Dr. F. J. Lukas:

Ausschneiden! Izrezati!

Wir fahren mit der Eisenbahn.

Deutsch für Erwachsene methodisch und praktisch (Nemščina za odrasle metodično in praktično)

66. Stunde.

Von der Wäscherin. — O perici.

I. Was macht die Wäscherin. — Kaj dela perica?

1. sie wäscht — pere
2. sie bügelt — lika
3. sie schwemmt die Wäsche — splakuje perilo
4. sie windet die Wäsche aus — ožema perilo
5. sie seift die Wäsche ein — namila perilo
6. sie kocht die Wäsche aus — prekuhava perilo
7. sie hängt die Wäsche zum Trocknen auf — razobeša perilo, da se posuši
8. sie weicht die Wäsche ein — namoči perilo
9. sie stärkt die Wäsche — škrobi perilo
10. sie spritzt die Wäsche ein — naškropi perilo
11. sie rollt die Wäsche — monga perilo

II. Was wäscht die Wäscherin? — Kaj pere perica?

1. Wäsche — perilo
2. Hemden — srajce
3. Unterhosen — spodnje hlače
4. Leibchen — životce, jopice
5. Taschentücher — žepne robce
6. Handtücher — brisače
7. Leintücher — rjuhe
8. Schürzen — predpasnike
9. Blusen — bluze, jope

10. Socken — nogavice (moške)
11. Strümpfe — nogavice
12. Tischtücher — namizne prte
13. weiße Wäsche — belo perilo
14. farbige Wäsche — pisano perilo
15. Tischwäsche — namizno perilo
16. Bettwäsche — posteljno perilo
17. Windeln — plenice

III. Was braucht die Wäscherin? — Kaj potrebuje perica?

- Die Wäscherin braucht: — Perica potrebuje:
1. einen Waschkessel — pralni kotel
 2. einen Waschtrog — perilno korito
 3. einen Waschlöffel — perilno žlico
 4. ein Wasserschaff — škaf, vedro
 5. eine Rumpel — mencalo
 6. einen Eimer — čeber
 7. eine Rolle — valjak, monga
 8. ein Bügeleisen — likalnik
 9. eine Wäscheleine — vrv za obešanje perila
 10. Klammern — spone
 11. einen Wäschekorb — košaro (jerbas) za perilo
 12. Bürsten — krtače
 13. Seife — mila
 14. Waschpulver — pralni prašek

1. Haben Sie schon Ihre Fahrkarte gelöst?
2. Noch nicht, aber ich werde sofort zum Schalter gehen.
3. Wo ist der Schalter?
4. Gleich um die Ecke rechts.
5. Bitte eine Hin- und Rückfahrkarte nach Klagenfurt.
6. Wo fährt der Hitzzug nach Klagenfurt ein?
7. Auf dem 3. Geleise.
8. Wann fährt der Personenzug nach Littai ab?
9. Das Überschreiten der Geleise ist verboten!
10. Von einem Bahnsteig zum anderen kommt man durch die Unterführung oder durch die Überführung.
11. Welchen Zug nehmen wir? Ich muß erst auf den Fahrplan schauen.
12. Dieses Abteil ist für Schwerkriegsbeschädigte reserviert, das andere für »Mutter und Kind«.
13. Wann habe ich Anschluß nach Salzburg?
14. Muß ich in Bischofshofen umsteigen?
15. Der Zug hat 20 Minuten Verspätung.
16. Tragen wir das Gepäck in die Gepäcksaufbewahrung!
17. Einsteigen, Türen schließen! Zug fährt gleich ab!

Peljemmo se po železnici.

1. Ali ste si že kupili vožni listek?
2. Ne še, pa bom takoj stopil(a) k okencu.
3. Kje je okence?
4. Takoj za oglom na desni.
5. Prosim za listek za vožnjo tja in nazaj (povratno vozovnico) do Klagenfurta.
6. Kje privozi na postajo brzec proti Klagenfurtu?
7. Na 3. tiru.
8. Kdaj odpelje osebni vlak v Littai?

Potresna katastrofa o Veliki noči leta 1895

Spomni starega »Vormeistra«

Lani za Veliko noč sem se mimogrede dotaknil spomnov starih Marburžanov o nenadnem pojavu jezera na Thesen-u, ki ga je izpod gorovja v globino nekdanje dravske struge pognal katastrofalen velikonočni potres leta 1895. Letos pa razširim te spomine na ognjišče te katastrofe.

Tisto leto je bila Velika noč točno en teden pozneje ko letos. Služil sem kot avstrijski »Vormeister« pri artilerijskem polku (oziroma Batterie Division) v glavnem mestu tedanje »Vojvodine Kranjske«. S tovariši iz mojega rojstnega kraja sem odhajal na velikonočni »Urlaub«. Na Veliki petek smo si ogledali naše Toplice (Unterkr. Töplitz). Sredi živahne zabave pri starih znancih, nenkrat zadoni krik: Ogenj! Takoj smo se odpravili na pomoč. Bila je potrebna. Kakor navadno, je iz malega ognja kmalu nastal večji in po vetru razvnet, je prešel splošen požar, ki je do večera vpepelil skoro vse Toplice. Jaz sem v smrtni nevarnosti skušal rešiti, kar sem mogel. Drugi dan še le smo se otrujeni vrnili domov.

Omenjam ta dogodek, ker nas je oropal tolikanj zaželjenega užitka zlasti za Velikonočno nedeljo. Ta dan je bil že zjutraj tako nekam čuden. Mučen pritisk iz ozračja in človek je podzavestno občutil nekaj sličnega, kar gotovo živali slutijo tik pred potresno katastrofo. Zračni pritisk se je proti večeru jačil čim dalje bolj občutno. V ozračju je viselo nekaj kot svinec težkega. Na nebu sem (ob polni luni) prvi opazil slična znamenja, kakor jih opazujemo še dandanes sploh pri elementarnih katastrofah. Pred polnočjo so se pojavili prvi potresni sunki s predločim podzemeliškim bobnenjem in zibanjem tal. Prvim so v presledkih sledili drugi, že močnejši sunki.

Drugo jutro smo že zvedeli prve Jobove vesti o potresni katastrofi s središčem v naši garniziji.

Mojega velikonočnega dopusta med domačimi je bilo konec. S prvim vlakom smo se vračali; že spotoma smo opazovali učinke potresa. Čim bližje naši garniziji, tem večje in strašnejši sledovi razdejanja. Našo vojašnico smo našli izpraznjeno; baterija je bila premeščena na močvirno barje. — Med potjo doznajši, da so naše stvari varno spravljene, smo si pobjlize ogledali to očividno ognjišče katastrofe. Strahotne slike. Več ulic porušeni, nobene brez težjih poškodb, v predmestjih so obupani ljudje čepeli v zeljnatih kadeh ali pod šotori in ker se je zemlja še vedno nevarno zibala, so se ljudje bali celo v stanovanja nepoškodovanih hiš. To guganje zemlje, tal pod nogami, kakor ladja v razburkanem morju, je trajalo s kratkimi presledki še tedne dalje; naposled smo se mu že tako privadili, da nam je bilo skoro dolgčas, če ga nismo občutili. Mesto je takoj dobilo pomoč tudi iz Wien-a (javne kuhinje, rešilni vozovi itd.). Tudi sam cesar si je ogledal to mesto razdejanja.

Posledice za nas so bile dalekosežne: gradnja nove (artilerijske) vojašnice, medtem premetitev naše baterije v Graz, le oba kadra sta ostala na licu mest in — jaz. Izpolnila se mi je vroča želja: postal sem Feuerwerker oziroma rač. podčastnik pri Munitionspark-Kadru. In postal sem dalje služboč.

Ta katastrofalna Velika noč mi je ostala živo v spominu tudi vsako Veliko noč med svetovno vojno. Prvo leto sem jo preživel na italijanski in drugo leto na ruski fronti, kjer je v našem sektorju prišlo do velikonočnega premirja, zadnji dve Veliki noči (leta 1917 in 1918) pa sem preživel kot Stabsfeuerwerker pri Hautitz bateriji že v Marburg-u, ki je postal moja druga domovina. P.

odkrila strahovit množinski umor. Kakor znano, je neki zdravnik z imenom dr. Petiot v svoji vili umoril zaporedoma nad trideset žensk in moških. Meso je zažgal v peči za centralno kurjavo, kosti je pa zmetal v apneno jamo, kjer so jih našli. Ker je uničil dr. Petiot vsako sled, ni možna ugotovitev identitete umorjenec. Policija išče mrlično zveriskega morilca, vendar manjka za njim vsaka sled. Arretirali so pa njegovega brata, ki je precej obremenjen, in neko služkinjo. Petiotova žena je vedela od maja 1943 sem za umore, ki jih je izvršil njen mož. Tako izpovedujejo priče. Gospa Petiotova je v soboto še tajila, da bi bila vedela, kaj je počel njen mož v dotični vili. Prijatelj njenega moža, neki Nezondet, ki je nekoga dne dejal, da ima njen mož najmanj trideset mrličev v svoji vili. Ko je to slišala, je padla v nezavest. Druga dva dne je to pripovedovala svojemu svaku Maurice-u, ki je pozneje ozmerjal Nezondeta, češ, kako mora pripovedovati tako debele laži. Gospa Petiotova je nadalje pripovedovala, da je kritične sobote zazvonil telefon. Ko se je policija javila, je dala slušalko svojemu možu, ki je odgovoril: »Dobro, jaz pridem!« Na njeno vprašanje, kaj naj to pomeni, ji ni odgovoril ničesar. Odsel je in ga odslej ni več bilo nazaj.

* **Smrtna kazen za poslušanje sovražne radio-oddajnice.** Šestdesetletni Ludwig Mitterer iz Oterskirch-a je leto dni poslušal sovražna radio-poročila. Laži, ki jih je na ta način izvedel, je pripovedoval naprej ter se je celo približeval tujim nemškimi sonarodnjakom, ki jih je našel v neki gostilni ter jim hotel pripovedovati svoja poročila. Sodišče ga je radi tega kot pomočnika naših sovražnikov obsodilo na smrt. Sodba je bila takoj izvršena.

* **16. otroka je porodila.** Žena Wachtmeistera policije v Lienz-u, Schieder, je ravnokar podarila življenje svojem 16. otroku. Srečen zakonski par je ob tej priložnosti bil deležen velikih časti ter raznih čestitk.

* **Graz ima nov adresar.** V založništvu tvrde Ulrich Moser v Graz-u je izšel adresar mesta Graz. »Adressbuch von Graz« vsebuje vse, kar potrebuje uradi javne uprave in gospodarstva.

* **Črn sneg v Bolgariji.** V bližini bolgarskega samostana Rila, ki je bolgarsko narodno svetišče in zadnje bivališče bolgarskega kralja Borisa, je padel črn sneg. To izrednost si razlagajo tako, da je vetrovje med snežnik pomešalo dele pepela iz Vezuva, ki je v tem času ravno deloval.

* **30.000 novorojenčkov umre približno vsako leto v Angliji radi zapuščeniosti in revščine.** Tako

je nedavno zapisal v Londonu izhajajoč angleški list »Daily Worker«. V svojem poročilu razlaga, da je večina dojenčkov, ki se rodijo, že pri rojstvu življenja nezmožno, ker so matere preslabo hranjene ter zdravstveno bolj zrele za bolnišnice in hiralnice kakor za materinstvo. Po uradnih statistikah, tako piše imenovani list, umre od vsakih 100 dojenčkov v prvem tednu starosti najmanj 8, v kolikor gre za otroke delavskih žen, medtem ko umre od meščanskih novorojenčkov, ker so matere že bolj zdrave in bolje živijo, samo po tri od vsakih sto. »Daily Worker« trdi, da ni v nobeni drugi državi umrljivost novorojenčkov tako velika in visoka kakor v Angliji. V tem pogledu jo posekajo samo njene kolonije, kjer je revščina ljudstva še veliko večja, da lahko živi plutokracija.

* **Preskrba z vodo v Angliji pod vsako kritiko.** Suša, ki vlada trenutno v Angliji, je znova poslabšala oskrbo angleškega prebivalstva z vodo. Vsekakor je oskrba z vodo zašla v kaotično stanje. Sedem milijonov prebivalcev Anglije razpolaga samo z vodo, ki se nabira po strešnih žlebovih in malih studencih. Vožo za ostalih 33 milijonov ljudi oskrbuje tisoč privatnih družb po kapitalističnih metodah. Vodne rezerve so vedno manjše. Odpor proti državni ureditvi vodne oskrbe prihaja iz vrst interesentov, ki posedujejo vodne pravice. Po zakonu lahko vsako privatno podjetje vzame iz rek vode kolikor ji drago, dočim morajo oblasti imeti za to posebno dovoljenje. Po zadnjih uradnih podatkih je v Angliji 3423 vasi s skupno 865.100 prebivalci, ki so navezani samo na po strehah zbrano deževnico.

* **Podganje kože so prodajali.** V Kopenhagenu so nedavno imeli dražbo kož, ki jo je priredila centrala krzna. Senzacija prireditve je tvorila ponudba 1000 komadov podganih kož, za katere so plačevali do ene krone devetdeset za komad. To zvišanje cen podganih kož pomeni, da se je poskusna uporaba podganih kož uveljavila.

* **Naraščajoče stavkovno gibanje v Angliji.** Tudi so izbruhnile velike stavke v premogovnih revirih juga in zapada grofovine Yorkshire v Angliji. Kakor poroča »Daily Telegraph«, počiva delo v 75 odstotkih vseh premogovnikov. 95.000 rudarjev je zapustilo svoja delovna mesta. Delavci ladjedelnic v Belfastu in v severoirskih letalskih tovarnah še niso končali svoje stavke. Tam počiva 20.000 mož, ki jih tudi severoirski minister Grant ni mogel prepričati, da je njih povratek k delu največje važnosti. Grant je povdaril, da je ta stavka močno zavrla vojno produkcijo Velike Britanije.

* **Zaobljuba Arbeitsmänner-jev.** Minulo nedeljo so v Pettau-u na slaynostno okrašenem Adolf-Hitler-Platz-u zaprisegli člané taborišča Reichsarbeitsdienst-a, ki se nahaja v bližini mesta. Prireditve so se udeležili zastopniki organizacije Steirischer Heimatbund, Bundesführer Steindl, zastopnik Wehrmacht-a in Generalarbeitsführer Lukesch, ki je v svojem govoru možem predložil, da je obmejni prostor, kakor je Spodnja Stajerska, najboljši učitelj politike. Vedno, kadar je Reich bil močan, je tudi Spodnja Stajerska predstavljala močno obmejno trdnjavo. »Da bo pa Nemčija ostala velika in močna, morate pa sodelovati tudi vi.« Sledil je mimohod kot zaključek prireditve.

* **Važno določilo o obveznosti prijavljanja.** Šef civilne uprave na Spodnjem Stajerskem je dne 7. februarja 1944 izdal določbo o prijavnih obvezih moških in žensk, ki so radi letalskih napadov opustili svoje dotedanje delovanje. Ta odredba se nanaša na vse moške in vse ženske, ki so radi letalske nevarnosti ali letalskih napadov zapustili svoja delovna mesta. Za prijavljanje se jim je odredilo Arbeitsamt, ki je pristojen za kraj, kjer take osebe sedaj bivajo. Kakor mora vojak na fronti ostati na prostoru, ki mu je določen ter izvrševati svojo dolžnost do zadnjega, tako morajo tudi dejvne sile doma kljub letalski nevarnosti ali letalskih napadov načelno ostati na svojih delovnih prostorih. Odredba se nanaša na vse osebe, ki so po 1. aprilu 1943 opustile kako samostojno poklicno delo v svojih posredanih obratih ali pa nesamostojno poklicno delo radi letalske nevarnosti in letalskih napadov. Ista velja ravno tako za voditelje podjetij kakor za pomožne delavce, nameščence in hišne pomočnice. Prijavi so podvrženi tudi vsi inozemci. Prijave se morajo izvršiti brez ozira na dejstvo, če oseba ostane v dotičnem kraju bivališča ali pa menja kraj in tudi če se v novem kraju bivanja še ni policijsko prijavila. Ako se bivališče menja večkrat, je oseba dolžna, da na vsakem novem kraju svojega bivanja ponovi prijavo pri Arbeitsamt-u. Od prijavnih obvez se oproščeni samo tisti, ki so s sodelovanjem Arbeitsamt-a vpostavljeni že kje drugod. Prijave se lahko izvršijo osebno ali pismeno. Predpisane tiskovine se dobijo pri Arbeitsamt-ih in pri policijskih prijavnih uradih, oziroma županij. Prijavi podvržene osebe, ki tozadevnih predpisov ne bi upoštevale, bodo kaznovane z denarnimi, v izrednih primerih pa tudi z zapornimi kaznimi.

* **Goethe-jeva rojstna hiša je postala žrtev letalskih banditov.** Kakor vé ves civiliziran svet, je Dr. Johann Wolfgang Goethe, ki je živel od leta 1749 do 1832, bil eden največjih nemških umov, brezdvomno pa največji nemški pesnik. Njegova rojstna hiša v Frankfurt-u am Main, ki je bila vsem Nemcem in tudi vsemu kulturnemu svetu, prav posebno pa svetovni kulturni zgodovini, nekoliko svetišče zgodovinsko važnega pomena, so anglosaški letalci s svojimi bombami spremenili v prah in ruševine. Ti sodobni barbari so pri tem seveda s svojimi zažigalnimi bombami zažgali in spremenili v pepel tudi vse v imenovanem svetišču se nahajajoče kulturno-zgodovinske dragocenosti, ki se jih nikdar in za noben denar ne more več nadomestiti.

* **Smrt starega nemškega generala.** V Garmisch-Parkentirchen-u je umrl v 83. letu svoje starosti Generalleutnant Hermann Freiherr von Ziegesaar. Leta 1941 je poveljeval 68. pehotni brigadi in se je uveljavil zlasti pri naskoku na trdnjavo Lüttich.

* **Urad za zamenjavo stanovanj** so ustanovili v Wien-u, in sicer za področje Alpen- in Donau-Gau-ov. Ta ustanova, ki se ji pravi Bezirkswohnungsaustauschstelle, bo v mejah vojnih in ostalih potreb izravnavala težkoče stanovanjskih zamenjav in zadev, in sicer medkrajevno. V glavnih mestih imenovanih Gau-ov bo ta urad uredil svoje podružnice.

* **Dr. Petiot še vedno nima.** Minuli so že trije tedni, odkar je pariška policija po nekem naključju

9. Prekoračenje proge je prepovedano!
10. Od enega perona do drugega pridemo po podzemeljskem ali po nadzemeljskem dohodu.
11. S katerim vlakom se bomo peljali? Moram najprej ogledati vozni red.
12. Ta oddelek je rezerviran za vojne tekočepoškovdovance, drugi za »Mutter und Kinds«.
13. Kde imam zvezo do Salzburga?
14. Ali moram prestopiti v Bischofshofnu?
15. Vlak ima 20 minut zamude.
16. Odnosimo prtljago v šrambo za prtljago (garderob)?
17. Vstopite, zaprite vrata! Vlak takoj odpelje!

HRABRI SPODNJESTAJERCI

Za svoje junaško zadržanje na fronti so bili odlikovani:

Z odlikovanjem Eisernes Kreuz II. Klasse: Gefreiter Franz Geischek iz Ortsgruppe Pölttschach; Gefreiter eFrdinand Einfalt iz Ortsgruppe Gonobitz, vsi v Kreisu Marburg-Land. Gefreiter Anton Damian, Ortsgruppe Kranichsfeld; Grenadier Josef Petrowitsch, Ortsgruppe Kranichsfeld in Grenadier Karl Bresnik tudi iz Ortsgruppe Kranichsfeld, vsi iz Kreisa Pettau. Grenadier Martin Schumer (Schutze) iz Ortsgruppe Sauritsch; Gefreiter Stanislaus Pfeiferitsch iz Welschberga, Kreis Pettau. Soldat Anton Penitsch, Ortsgruppe Sallenburg, Kreis Cilli. Soldat Josef Erker iz Eichleiten-a; Gefreiter Franz Kolar iz iste Ortsgruppe, Kreis Pettau. Grenadier Alois Meltzen, Ortsgruppe Drauweiler, Kreis Marburg-Stadt in Gefreiter Alois Trobitsch iz Cilli-ja.

Kriegsverdienstkreuz II. Klasse mit Schwertern je dobil Obergefreiter Richard Neubauer iz St. Nikolai-ja a. d. Drau.

Eisernes Kreuz I. Klasse je dobil Obergefreiter Franz Oisterschek za izredno hrabrost. Imenovani je že imejitelj odlikovanja Eisernes Kreuz II. Klasse.

T O I N O N O

Vezuv še deluje

Zadnje vesti so vedele povedati, da se je še vedno skrivnostni Vezuv že pomiril in da je pričakovati konec začetka katastrofalnega bruhanja, ki je zahtevala preko 2000 človeških žrtev in evakuacija 5000 prebivalcev iz ogroženih krajev na pobočju in po vznožju ognjenika. Že v petek proti večeru se je silovito bruhanje začelo lase poleglo do mirnejšega delovanja. Lava se je valila z hitrostjo deset kilometrov na uro in v višini sedmih metrov. Znatno pojenjal je življenje ogrožujoči pepel, tembolj pa se je ojačil gosti dim, ki je pokrnil celo ogromno maso Vezuva in okolice. Nastala je taka tema, da so morali še celo v razdalji 200 km preko dne svetiti z lučjo kakor ponoči.

Kdor pozna Vezuv še iz prejšnjih izbruhov, ni mogel preveč zaupati tem prvim pomirljivim vestem. Vezuv, ta edini delujoči vulkan na evropskem kontinentu, se je že od nekdaj izkazal kot jako skrivnosten. Ob začetku našega časovnega štetja so bili sploh mnenja, da je smatrati ta vulkan že za ugaslega. Zato so se že stari Grki in za njimi Rimljani kaj radi naseljevali na podvzožju in pozneje tudi na pobočjih vulkana. Zemlja je nenavadno rodovitna, zlasti ugodna za sadje in vinsko trto. In tako so poleg slikovitega Neapelja (Napoli) ob zalivu istega imena, nekoč glavno mesto ozir. rezidenca obeh Sicilij, nastale tudi mestne naselbine Pompeji, Herkulanum in Stabija, ki jih je popolnoma pričakovani izbruh dozdnevno že ugaslega Vezuva l. 79 po n. št. v nekaj trenutkih pokopal pod lavo in pepelom.

Od tedaj dalje je Vezuv prišel v sloves kot eden izmed stalno delujočih vulkanov v Evropi, ozir. na evropski celini. Zgodovinsko znani so izbruhi v letih: 203, 472, 512, 685, 982, 1139. Od tega (zadnje omenjenega leta dalje se je Vezuv zopet skoro za poltisočletja potuhnil tako, da so zopet računali z njegovo popolno ugaslostjo.) Pa se je l. 1631 zopet iznenadoma oglašil in je postal od tedaj dalje stalneje in v gotovih perijodah redneje delujoč ter spreminjajoč obliko v svojih dveh vrhovih ali stožcih (levo se nahaja Monte Somona, ločen od glavnega žrela po sloviti dolini Inferno (pekli) Iz novejšje dobe je še danes najbolj poznani izbruh l. 1906 tik pred Veliko nočjo. Po strahoti delovanja znameniti je bil tudi izbruh l. 1929. Od tedaj dalje se je Vezuv oglašal skoro redno vsako leto, pa čeprav le z manjšimi izbruhi. Popolnoma pa ne prejenja nikdar. Venomer delujejo podzemeljske sile, iz globine njegovih žrel in žeknov se neprestano »kadi« in iz dima se porajajo tudi čudovito slikoviti naravni pojavi, ki jih pazno zasleduje vodja visiko pod vrhom se nahajajočega observatorija.

Kako prav je bilo, da prvim pomirljivim vestem nismo preveč zaupali, se je kmalu pokazalo. Že v ponedeljek namreč so dospela novejša poročila, da je »premirje« vulkanskega bombardiranja trajalo komaj 12 ur in da je v soboto po-

pol dne zopet prišlo do živahnejšega delovanja. Obenem se je tudi lahko pri nas opazilo, da so na delu tudi še drugi vulkani, ki se sicer pojavljajo v zvezi z delovanjem Vezuva in to zlasti pogosto in ob večjih katastrofah z vplivom tudi na naše kraje, baš za velikonočni čas. Do prvih resnih opominov na sedanje Vezuvovo delovanje je prišlo že začetkom letošnjega februarja. Med drugim so se bili dozdat ogroženi: Corcola, San Sebastian, Missa de Simmare (od tu je bilo prebivalstvo evakuirano) in Vervola.

Trideset vojnih členov za nemški narod

Člen 14.

Vsem, ki so potrebni pomoči, je treba pomagati, kolikor je največ mogoče. Če se radi vojne ne more nuditi uspešne pomoči, mora prizadeti vedeti, da bo iste deležen le tedaj, če zmaga Nemčija v tej vojni. Zmaga je predpogoj za nacionalno obnovitev in bo odstranila vso škodo, ki jo je povzročila vojna. Čim več žrtev je kdo doprinesel za vojno, tem bolj fanatično mora tak človek verovati v zmago, se za isto bojevati in delati. Šele tedaj da doprinesenim in najtežjim žrtvam pravi pomen.

★

Tudi 14. člen je popolnoma jasen in logičen. Nacionalsocialistična uprava nudi vsakemu, ki je pomoči potreben, vse, kar je v vojnih razmerah možno in izvedljivo. Prebivalci, ki jih sovražni letalski napadi spravijo ob domove in premoženja, dobijo stanovanja, oblačila in prehrano ter vse, kar je danes v mejah vojnega gospodarstva možno nabaviti. Ker pa ni mogoče, da bi se danes v večjem obsegu gradilo hiše ter jim stavilo iste na razpolago v nadomestilo za po bombah zrušene, je logično, da bo le zmagovit konec sedanje vojne to omogočil. Ko bo vojna za nas uspešno končana, bomo obnovili in popravili vse, kar so vojne razmere poškodovale in seveda tudi vse, česar v vojnih letih nismo mogli v našem delovanju nadaljevati. To še pa ni vse. Zmagovito končana vojna nam bo omogočila izvedbo stvari in zadev, ki jih bo občudoval ves svet in vse to bo v prvi vrsti v korist Nemcev. Če bi pa mi po lastni popustljivosti in nemarnosti vojno izgubili — kar se nikdar zgodilo ne bo — bi pa bilo konec Reich-a in nemškega naroda, ker bi nas uničili sovražniki, ki tega sploh ne prikrivajo. Zato je naravno in otipljivo, da vpostavimo vel — prav posebno pa tisti, ki je vojna zahtevala od njih že gotove žrte — vse svoje sile in moči za doseg zmag. Ta vpostava je enako cenjena in vredna na frontah in v domovini, brez ozira na delo in poklic, ki ga opravljamo.

o Skrivnosti ptičjega petja. Že sredi februarja se sliši prvo petje pri nas prezimovajočih ptic. Od tedaj dalje je tega veselja čimdalje več tudi v različnosti glasov. Človek, ki ima količkaj smisla tudi za take prvopomladne koncerte, se pač nehoti vprašuje po vzrokih ptičjega petja. Navadno gre ugibanje o tem petju na račun zaljubljenosti in snubitve ptičev (in seveda tudi ljubljenosti in snubitve ptičev). Toda v resnici je

Marca zbitih 1234 sovražnih letal

Iz Berlina poročajo: Mesec marec je pokazal višek uspehov nemške letalske obrambe v boju proti anglo-ameriški teroristični ofenzivi nad ozemljem Reich-a. Po dosedanjih že zaključenih poročilih je nemška protiletalska obramba zbita v mesecu marcu nič manj kot 1234 sovražnih letal, med njimi okrog tisoč štirimotornih bombnikov. Meseca februarja je bilo zbitih skupno 886 anglo-ameriških letal. Uspeh se je torej stopnjeval okrog 40 %.

Najmanj 20.000 mož

V prvih treh mesecih letošnjega leta je nemška obramba zbita skupno 2926 sovražnih letal, med njimi 2300 štirimotornih bombnikov. Če vzamemo da se nahaja v vsakem letalu povprečno osem mož posadke (v štirimotornih ameriških bombnikih jih je celo deset do dvanajst), je izgubilo anglo-ameriško letalstvo 19.000 mož letalskega osoblja. Ker se je nahajalo v bombnikih, ki so se zamogli še umakniti v Anglijo ali pa v Južno Italijo, vse polno mrtvih članov posadk, dobimo pri predvidni ocenitvi 20.000 mož, ki jih je izgubilo anglo-ameriško letalstvo.

»Generalni napad« anglo-ameriških letalskih sil na ozemlje Reich-a je sicer zahteval človeških žrtev in je povzročil razdejjanja, toda svojega cilja anglo-ameriško letalstvo ni doseglo. Niti ni bila razrušena vojna morala nemškega naroda, niti ni bila razrušena nemška oboroževalna industrija. Anglo-ameriški gansterji so se zmotili tudi v svojem upanju, da se jim bo posrečilo utruditi nemško protiletalsko obrambo. Velike izgube, ki jih je imel sovražni zlasti v teku zadnjih nočnih napadov, so pokazale, da se je nemška protiletalska obramba ravno v zadnjem času izboljšala in podvojila. Ameriške letalske sile morajo sprito rastočih izgub, ki jih doživljajo s strani nemških lovskih in rušilnih letal, po dnevu in po noči še bolj ojačevati svojo lastno lovsko spremstvo. Sedaj morajo tudi ameriški bombniški odredi slediti vzgledu Angležev ter se ravnati po pasovih slabega vremena, da bi tako zmanjšali lastne izgube. Dejstvo, da so Amerikanci v teku dveh napadov na Berlin začetkom marca izgubili 140 in 112 letal, dokazuje z večo jasnostjo, da je bila nemška obramba po dnevu in po noči v polni akciji. To dejstvo sili Amerikance, da se pri svojih operacijah še bolj ozirajo na megle, sklenjene oblake itd. Dosedanji potek anglo-ameriške letalske ofenzive proti Reich-u ni niti najmanj oslabil nemško obrambo, pač pa je stopnjeval njene uspehe. Sovražnik bo moral to dejstvo vpostavitviti odločilno v račune svojih terorističnih akcij.

to samo eden izmed več vzrokov. Pri natančnejšem opazovanju se je našel še en globlji vzrok. In ta je: ptič hoče s svojim veseljem petjem izraziti, da je tudi on postal — posestnik, oziroma da je tudi on nekaj priposestvoval. To je gotovo okolje, gotovo drevo, gotov grm; skratka nekaj gotovega, kamor se spravi tudi k počitku in kar je zlasti zdaj spomladni važno: kraj, kjer si napravi gnezdo kot domačijo za novi zarod.

Kleiner Anzeiger

Zu kaufen gesucht

Abfälle Altpapier, Hadern, Schneiderabschnitte, Textilabfälle, Alteisen, Metall, Glasscherkaut laufend jede Menge Alois Arbeiter, Marburg/Drau, Draugasse 5. 4

Offene Stellen

Kaufmännischer Lehrjunge, guter Rechner, wird aufgenommen. Johann Jermann, Hagau, Kreis Marburg-Drau. 407-6

Rauchfangkehrer-Lehrjunge wird aufgenommen bei Firma Franz Fuchs, Cilli, Schillerstraße 3. 420-6

Heirat

41jähr. Besitzerin wünscht einen Pensionisten, welcher Freude zur Wirtschaft hat und ein guter Lebenskamerad wäre. Nur ernste Zuschriften unter »Schönes Leben« an die Verw. 476-12

Funde - Verluste

100 RM Belohnung! Eine kleine Hindin, mit Halsband und Leine, hellbrauner Rücken, weißliches Bauchfell, kurzhaarig, dünne Beine, hört auf den Namen Pickl, ist samt Leine aus dem Gasthaus Bartol in Brückel, Untersteiermark, am 21. Februar 1944 abhanden gekommen. Wer mir den Hund wieder bringt oder sichere Anhaltspunkte geben kann, bekommt 100 RM Belohnung. Alle Spesen werden beglichen. Zuschriften erbeten an F. Kurth, Brückel 28, Untersteiermark.

Tausche Parzelle, 1400 km², im VII. Bezirk Marburgs geg. kleinen Besitz in d. Umgebung und Aufzahlung. — S. Gaiser, Marburg-Dr., Suppanzgasse 6. 464-2

Keller-Spärherdzimmer, möbliert, ohne Bettwäsche, an eine ältere, alleinstehende Bedienerin abzugeben. Taurischerstr. 44 — Marburg-Drau. 470-5

Kaufe gut erhaltene Obstpresse sowie gut erhaltenen Einspannerwagen. Max Berlinger, Ziegelberg, P. Täubling b. Marburg (Drau). 400-4

Nehme Weingarten in Pacht mit halb. Fehsunq — Kaufe auch einen Weingarten zum neu Rigolen, am liebsten: Luttenberg oder Umgebung. Zuschr. an Franz Ueschitsch, Zabolta, P. Wornese bei Kreuzdorf. 466-2

11. Deutsche Reichslotterie

Ziehung: 1. Klasse 14./15. April

**480 000 Gewinne
über 102 Mill RM**

Einkommensteuerfrei

WESIACK

Staatliche Lotterie-Einnahme

Marburg-Dr., Herrngasse 25

Postcheckkonto: L-Konto Wien 116462

Ich bestelle mit Plan und Zahlkarte folgende Lose:

--- Achtel je 3 RM --- Halbe je 12 RM
--- Viertel je 6 RM --- Ganze je 24 RM
pro Klasse

Name: _____

Beruf: _____

Straße: _____

Wir müssen einteilen - dafür ist Krieg!
Aber wer richtig einteilt, kommt auch aus - das weiß heute jede gute Hausfrau! Da sind beispielsweise die Eier, die wird niemand mehr sofort nach der Zuteilung aufbrauchen - damit sie weg sind - sondern man legt sie erst mal in

Gavanol
da ist dann immer ein bescheidener aber kostbarer Vorrat im Haus!

OSRAM-LAMPEN
Sind mit dabei!

Verschiedenes

Bandagen aller Art, sowie Prothesen erzeugt die altbekannte Firma **FRANZ BELA**, Bandagist, Marburg/Dr., Herrngasse 5.

Prothesen jeder Art - Leder - Leichtmetall - Holz-orthopädische Apparate. Leibbinden, Gummistrümpfe erzeugt und liefert das führende Fachgeschäft **F. EGGER**, Bandagen und Orthopädie, Lieferant sämtlicher Krankenanstalten und Sozialinstitute, Marburg/Dr., Mellingerstr. 3.

Kaule überstellbaren Vollgatter mit Dieselmotor. Anträge an **Rochus Bokalitsch**, Reberberg 40, Post Drachenburg, Untersteierm. 414-4

Der Chef der Zivilverwaltung in der Untersteiermark.
Der Beauftragte für Ernährung und Landwirtschaft.

Betr.: Ausgabe von Zuckerwaren.

Bekanntmachung

Die noch bestandenen Restbestände an Zuckerwaren sollen in der 61. Zuteilungsperiode ausgegeben werden. Die Inhaber der rosa und blauen Nährmittelkarte aller Altersstufen können daher auf den Abschnitt N 34 der Nährmittelkarte der 61. Zuteilungsperiode je 50 Gramm Zuckerwaren bei ihren Kleinverteilern beziehen. Die Abschnitte N 34 sind von den Kleinverteilern beim Bezüge abzutrennen und gegen Empfangsbescheinigung bei ihrem zuständigen Ernährungsamt (Kartenstelle) einzureichen. Es wird ausdrücklich darauf verwiesen, daß es sich hierbei um die Ausgabe von Restbeständen handelt und daher ein Anspruch der Versorgungsberechtigten auf Belieferung nicht besteht. 460

Graz, am 3. April 1944.

Im Auftrage: gez. Dr. Felsinger.

Anordnung

des Wein- und Trinkbranntwein-Wirtschaftsverbandes
Kärnten und Steiermark.

Betr.: Änderung der Anordnung Nr. 1 vom 20. September 1943
(Wochenblatt der Landesbauernschaft Steiermark, Folge 39, S. 554).

Auf Grund des § 4 der Verordnung über den Zusammenschluß der deutschen Wein- und Trinkbranntweinwirtschaft vom 30. April 1943 (RGBl. I, S. 273) und des § 6 der Satzung der Wein- und Trinkbranntwein-Wirtschaftsverbände vom 22. Mai 1943 (RNVB. S. 211) ordne ich an:

Der § 4 meiner Anordnung Nr. 1 vom 20. September 1943 (Wochenblatt der Landesbauernschaft Steiermark, Folge 39, S. 554) wird aufgehoben, Absatz 1 des § 10 wird abgeändert und erhält folgende Fassung:

Die Weinerzeugungsbetriebe müssen ihre gesamten Weinbestände ohne Rücksicht darauf, ob sie in eigenen oder fremden Kellern lagern, mit Ausnahme der Mengen, die ihnen gemäß § 11 meiner Anordnung Nr. 1 zum Eigenverbrauch freigegeben sind, an einen von mir dazu bestimmten Großverleiher mittels Schlussschein und Einkaufsmarken verkaufen oder falls sie Mitglied einer Kellereigenossenschaft sind, derselben diese Menge andienen.

Der Vorsitzende des Wein- und Trinkbranntwein-Wirtschaftsverbandes Kärnten und Steiermark 974
Straschill.

SELBSTRASIERER. ACHTUNG!

Rasierklängen werden zum Schleifen übernommen. Dieselben sollen lose (ohne Packung) und rein abgegeben bzw. eingesandt werden. Preis 5 Rpf. Stück. Ebenso werden Haarschneidemaschinen, Rasiermesser, Scheren und andere Werkzeuge zum Schleifen übernommen. — Annahmestelle **TOMASCHITZ**, Marburg-Dr., Burggasse 5. 474

Danksagung

Für die vielen Beweise herzlicher Teilnahme, sowie auch für die so reichlichen Kranzspenden anlässlich des Todes meines Gatten, Herrn

Dr. Otto Korschitz

kann ich nur auf diesem Wege, sowohl in meinem Namen, als auch im Namen meiner Kinder und aller Verwandten unseren innigsten Dank aussprechen. Insbesondere danke ich dem Kreisinspektor Kaltenböck, dem Obermedizinalrat Dr. Tollich und dem Ortsgruppenleiter Pg. Köllner für den tiefempfundenen Nachruf am Grabe des Gefallenen.

Windischgraz, Neumarkt!, im Felde, Laibach. 467

Ilse Korschitz als Witwe mit den Kindern Elmar und Diether. — Die Familien: Strzelba, Harpf, Srebot u. übrigen Verwandten.

Tieferschüttert geben wir die traurige Nachricht, daß unser unvergeßlicher Sohn und Bruder

JOHANN PAYER

Grenadier

am 15. März 1944, um 15 Uhr, im Alter von 22 Jahren, für Führer, Volk und Vaterland den Heldentod fand.

Die Beisetzung des teuren Gefallenen fand am 21. März auf einem Heldenfriedhof statt.

Windischfeistritz, Mißling, den 31. März 1944.

Johann Payer, Vater; Theresia Payer, Ziehmutter; Franz, Louise, Anna u. Anton, Geschwister; Maria Geromel, Großmutter und alle übrigen Verwandten. 461

Unermeßlich hart und bitter traf uns die Nachricht, daß unser geliebter Sohn, Bruder, Enkel und Neffe

Theo Simontschitsch

Grenadier

an der Ostfront, im Alter von 21 Jahren, am 19. Januar 1944 gefallen ist.

Marburg/Thesen, Lichtenwald, Laibach, Villa del Nevoso (Italien).

Paul und Emma Simontschitsch geb. Urschitsch, Eltern;

Emma, Schwester;

Josefine Simontschitsch, Großmutter;

Julius Urschitsch, Onkel,

und alle übrigen Verwandten.

477

Oglašujte!

NEUES Pulver für die Wucht und für die Mastung der Schweine
REDIN,
mit garantiertem Erfolg

Zentraldrogerie **EMIL THÜR**
Marburg (Dr.) Herrngasse 33

Kaule kompl. Schlaf- u. Küchenmöbel und Sessel, auch einzelne Stücke jeder Gattung. J. Putschko, Marburg-Dr. - Triesterstr. 57. 469-4

Suche für sofort einen Tischler, einen Säger, zwei Arbeiter und zwei Arbeiterinnen. — Anträge an die Firma Hans Göttlich, Marburg-Dr., Kärntnerstraße 128a. 465-6

Obst- u. Gemüse-Übernehmer, welcher d. Lastautos zu den Sammelstellen begleitet, w. möglich Weinbauschüler, wird sofort von Großhandlung Anton Birgmaier in Marburg-Drau, Tegetthoffstraße 74, aufgenommen.
334-6

Fräulein, 38 J., mit 20.000 RM u. Wäscheausstatt., wünscht Einheirat in eine Landwirtschaft m. Herrn von 40-50 J. - Zuschrift. unter »Ostern 197« an die »M. Z.« — Marburg-Drau.
463-12

Fräulein in mittleren Jahren wünscht älteren Herrn mit kleinem Besitz im Kreise Pettau zw. Ehe kennenzulernen. - Zuschrift. unter »Schönes Frühjahr« a. die »M. Z.«.
473-12

Hochtrachtige Fahrkuh tausche gegen eine kleine Milchkuh oder verkaufe. Strachunagasse 18 — Drauweiler.
461-14

Das Verlegen, Abziehen, Einlassen u. Aufbürsten neuer und alter Parkettböden übernehme zu soliden Preisen Johann Purgay's Erben, Marburg (Drau), Berggasse 7. Parkettbrettchen sind keine am Lager!
462-14

Neustricken u. Strickreparaturen übernimmt Maschinenstrickerei Hartmann, Marburg - Drau, Hindenburgstraße 1.
341-14

Wohnung mit kleinerem Grundstück zu verpachten. — Weitere Auskünfte erteilt Franz Slodei — Trockental, Plankenstein.
462-14

UPOŠTEVAJTE
PREDPISE
LETALSKE
ZASČITE!

Tiefes Leid brachte mir die Nachricht, daß mein innigstgeliebter Gatte

VINZENZ INKRET

Panzergranadier

am 20. Februar 1944, im Osten, in treuer Pflichterfüllung für Führer und Großdeutschland den Heldentod fand.

In tiefer Trauer:

HELENE INKRET, Gattin,
im Namen aller Verwandten.

458

In unfaßbarem Schmerz geben wir die traurige Nachricht, daß unser innigstgeliebter, unvergeßlicher und herzenguter Sohn, Bruder, Onkel und Neffe

KARL HANUSCH

Grenadier

im Alter von 22 Jahren, in den schweren Abwehrkämpfen an der Ostfront den Heldentod für Führer und Reich erlitt. Unser Karl bleibt uns unvergessen!

Lendorf, Fraustauden, Obertäubling, am 2. April 1944.

In tiefer Trauer:

Martin und Aloisia Hanusch, Eltern; Martin, Rafael, Roman und Gustav, Brüder; Maria, Katharina, Aloisia, Theresia und Elisabeth, Schwestern; Friedrich, Schwager; Silvia, Nichte und alle übrigen Verwandten.

459

Hart und schwer traf uns die traurige Nachricht, daß unser innigstgeliebter Sohn und Bruder

HANSI REPATETZ

am 25. Februar 1944, im blühenden Alter von 24 Jahren, sein junges Leben mit dem Heldentod an der Ostfront besiegelte.

Lieber Hansi, wir werden Dich nie vergessen!

Unser Schicksal legen wir in Gottes Hand! Du wirst in unserem Herzen weiterleben!

Wuchern, Mahrenberg, Marburg-Dr., Saldenhofen, Oswald-Dr., den 28. März 1944.

In tiefer Trauer:

455

Johann und Paula Repatetz, Eltern; Maria, Anna, Silva und Anton, Geschwister, und alle übrigen Verwandten.

Anstatt eines glücklichen Wiedersehens, erhielten wir die traurige Nachricht, daß unser lieber, ältester Sohn und Bruder

KARL SAKSCHEK

Obergrenadier

im blühenden Alter von 22 Jahren, an der Ostfront, am 25. Januar 1944 gefallen ist.

Lieber Karl, ruhe sanft in fremder Erde, in unseren Herzen wirst Du weiterleben!

Wer unseren guten Karl gekannt hat, weiß, was wir verloren haben.

457

Reichenburg, im Felde, am 2. April 1944.

In tiefster Trauer denken an sein fernes Grab:

Karl und Theresia Sakschek, Eltern; Johann, z. Zt. an der Ostfront, und Alois, Brüder, sowie alle übrigen Verwandten.

Biere

aus den

BRAUEREIEN

PUNTIGAM

und

REININGHAUS

GRAZ

Niederlagen:

Marburg a/Dr., Tegetthoffstr. 3
Pettau, Ringstrasse 2
Pölschach - Märchendorf 45

In Erwartung eines glücklichen Wiedersehens, traf uns die traurige Nachricht, daß unser lieber Sohn und Bruder

ANTON FAKIN

Gefreiter

am 7. März 1944, im 23. Lebensjahre sein Leben an der Ostfront ließ.

Lichtenwald, Droschein, Eisenerz, im Felde, Graz, den 24. März 1944.

456

In tiefer Trauer denken an Dein fernes Grab: Anton und Antonia, Eltern; Franz, Michael, Josef, Brüder; Stefi, Miltz, Johanna, Schwestern, und alle übrigen Verwandten und Bekannten.

Hart und schwer traf uns die traurige Nachricht, daß unser lieber, guter Sohn, Bruder, Schwager und Onkel

ALBERT WENGUSCH

Gefreiter

am 6. März 1944, im Alter von 20 Jahren, an der Ostfront gefallen ist.

Lieber Albert, ruhe sanft fern von Deinen Lieben!

In unseren Herzen wirst Du weiter leben!

Unterreitbach (Unterlosnitz) bei Windischfeistritz, im März 1944.

475

In tiefster Trauer:

Josef und Elisabeth Wengusch, Eltern; Josef und Alois, d. Zt. im Felde, Brüder; Maria, Ida und Paula Jerowschek, Schwestern; Johann Jerowschek, Schwager, und alle übrigen Verwandten.